

APOCALIPSIS

Dios Juandih ã daacát túut

¹ Weém, Juan, Jesucristo weemdih ã jéihyaatjidih nin núodih wã daac wahna caá. Jwĩ ípboó caandih ã naáwát túutuchah, Jesucristoboó, weemdih naáwát náahna, áih ángeldih át wahap be, áihwã jwĩ jéihyat pínah niijná. Bahnijeh júdhna caá, páant ã yapat pínah. ² Weém nihat wã enatji, jwĩ íp ã naáwáchah, Jesucristo ã jwúub naóh yapanachah, wã joyátjidihbut wã daac wahna caá.

³ Ded pah ã yapat pínah bahnijeh ã júdhduchah, det nin núodih ennit, bita ĩ en naáwáchah joinítbut, wã naáwátidih túi jepahnit, túi wéinit ĩ jumbipna caá.

Siete tútchidih moón Jesúhwādh Juan ã daac wahat

⁴ Weém, Juan, yeéb Asia baácboó jumni siete tútchidih moón, Jesúhwādh wã daac wahna caá. Dios yeebdih oinit, búdí ã teo wáaca naáh, ĩi túi jummat pínah niijná. Caán jon játih jumni, buubut jumni, túttimah, ã jwúub júóhbipna caá.* Caán ã chúudup pebh Túini Espíritubut nihat jéihni ã oyatjĩh yeebdih ã teo wáaca naáh.* ⁵ Jesucristo ã oyatjĩhbut ã teo wáaca naáh, ĩi túi jummat pínah niijná. Dios ded pah ã jummatdih, cáacwādh ã náah yacatdihbut yoobópdih naóhni caá.* Ā wunat túttimah, waóh boo pud júóhni ã jwúub wuncan niit, páant muntih.* Pánihna, nin baácboó jumnit maáta ĩ chah Maáh caá.* Jwiítidih oina, áih meépdih yohnit, jwĩ yéejat jíib peéh chājat déejidih át yohop tajĩ. ⁶ Pánih yohnit, jwiítidih

* 1:4 Ex 3.14 * 1:4 Is 11.2; Ap 4.5 * 1:5 Is 55.4 * 1:5 Hch 26.23; Col 1.18 * 1:5 Sal 89.27

áihwã chãjna, caandíh wúbhñit, wēi naóhñit pínahdihbut
 át chãjap wat jĩ, ã ípdih jwĩ teo wūhat pínah niijná.*
 Pánihna, “Chah wēpni, nihat jwĩ Maáh ma jumna caá”,
 Jesucristodih páantjeh jwĩ níj wēi naóh jĩfh. Páant tíí ã
 jumna nah.

⁷ ¡Jáaj! Cristo mah tólihjĩh ã jwúub dei jūóhñipna
 caá.* Páant ã jwúub dei jūúwúchah, nihat
 cáacwã í enbipna caá. Caandíh péoh dodh mao
 yohñitji, jwáágnitjibut í enbipna caá. ã jwúub
 dei jūúwúchah, nihat nin baácđih moón í yéej
 chãjatjidih jéihñit, búdí í jūibípna caá.* Páant ã
 yapbipna caá. Páant tíí ã jumna nah.

⁸ Jwĩ Maáh Dios, chah wēpni, nin pah ã niijná caá:
 “Weém biíhmah jumni caá. Nihat wã chãjnidih Maáh
 jumna, caandíh wã jwúub yohat túttimah páantjeh wã
 jumñipna caá. Jon jãtíh wãát jumnap jĩ. Wúubut wã jumna
 caá. Túttimah, wã jwúub jūóhñipna caá”, ã niijná caá.*

Jesucristodih Juan ã enat

⁹ Weém, Juan, Jesúh jumna, ñi weép jeñé panihni caá.
 Yeéb yeejép ñi yapat pah, weembút Jesúh túini doonáđih
 wã naáwát jíib yeejép wã yapna caá. Ñi cádahcat pah,
 weemđihbut í yéej chãjachah yuhna, Jesús ã teo wáacatjĩh
 caandíh wã cádahcan caá. Caán Jesús jwiít nihat jwĩ Maáh
 ã jumna caá. Dios naáwátđih Jesucristo ã naóh yapaatjidih
 wã bohéat jíib Patmos wūt jumni quewaboó í yohñi wã
 jumna caá. ¹⁰ Ninjĩh jumna, biíc chooát yeó jáapđih Túini
 Espíritu ã wēpat weemđih búdí ã jumuchah, ñoni pah wã
 jumnap be. Páant oo júmat panihatđih wã enat pónih, wã

* 1:6 Ex 19.6; Ap 5.10; 20.6 * 1:7 Dn 7.13; Mt 24.30; Mr 13.26; Lc 21.27;

1Ts 4.17 * 1:7 Zac 12.10; Jn 19.34,37 * 1:8 Ex 3.14; Is 41.4; 44.6; Ap 1.17;
 22.13

táahmant Jesucristo wēpép ái wéhenap be. Búdí póojat nah yáaat pah bóo ái yáanap be. ¹¹ Nin pah weemdíh ái niijíp be: “**Buu** ma enat pínahdih ma daacá. Pánih daác péanit, Asia baácboó jumni siete tútchinadih moón wíhwādih ma wahaá. Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea tútchidih moondíh yuh buca ma daác wahaá”, ā niijíp be.

¹² Páant ā niijíchah joinít, weemdíh wéhenidih enat túut niijná, wā tac púud ñuhup be. Pánih tac púud ñuhnit, orojíh ĩ chājnjiji siete jíi cáagat nahnajih ĩ jíi cáagni páhanadih wā enep be. ¹³ Caan náhna cātíh ñuhni cáac pah jígohni Jesucristodih wā enep be. Áih jítcha páha biíc yoobó buug ñájni yégueh chóodih ā dawúp be. Orojíh ĩ chājnjiji tōpdih jōóh poómp yoob júi wái chéoni ā jumup be.* ¹⁴ Áih waó yoóc túi baabní ā jumup be. Áih quíbnabut tuu oopát tōpna pah ā iiguíp be.* ¹⁵ Áih jítchanabut túi itíni quenalih naa pánih yeh iigni ā jumup be. Ā wéheat búdí dóo yáaat pah ā yáanap be.* ¹⁶ Áih jéihyepmant bóo téihyamant siete cúiwādih ā bíbohōp be. Íibat naá chénaboó jaco jumni eeép naadíh ā chāác tewep be. Yeó iigát pah áih móot ā yeh iiguíp be.

¹⁷ Caandíh ennit, áih jítcha pebh wanni pah wā buugúp be. Páant wā buugúchah ennit, caán áih jéihyepmant bóo téihyajíh weemdíh teo jáhanit, nin pah ā niijíp be: “**Ma** úumca bojoó. Weém bíhmah jumni caá. Nihat wā chājnidih Maáh jumna, caandíh wā jwúub yohat túttimah páantjeh wā jumbipna caá.* ¹⁸ **Weém báadhni Jeh caá.** Wanni wáih jumup yuh jí. Jwúub boo pud jūóhni wā jwúub wuncan níit, páant muntih. Jwúub booni jumna,

* 1:13 Dn 7.13; 10.5   * 1:14 Dn 7.9   * 1:15 Ez 1.24; 43.2; Dn 10.6   * 1:17 Is 41.4; 44.6-8; 48.12; Ap 1.8; 2.8; 22.13

cáacwādhbūt wā jéih jwúb booat túutna caá. Cáacwā iiguípna ĩ bejat déedih weemjéh túi ubni caá. ¹⁹ Búutéh ma enatjidih ma daacá. Búu ded pah ā jumatdih, túttimah ded pah ā yapat pínahdihbūt ma daacá. ²⁰ **Nin siete cúiwā wā jéihyepmant bóo téihyamant wā bíbohnidih ma túi beh joicáh, búu meemdíh wā naóhbipna caá.** Orojĩh ĩ chājnjiji siete jíi cáagat nahnajih ĩ jíi cáagni páhanadhbūt wā naóhbipna caá. Caán siete cúiwā siete tútchinadih moón wíihwā ĩ maáta panihni ĩ jumna caá. Queét wā naáwátidih naóh yapanit ĩ jumna caá. Orojĩh ĩ chājnjiji siete jíi cáagat nahnajih ĩ jíi cáagni páhana siete tútchinadih moón wíihwā ĩ jumna caá. Queét wā naáwátidih joinít ĩ jumna caá”, Jesucristo ā niijíp be.

2

Éfeso tútchidih moón Jesúhwādh ĩ daác wahat túutat
¹ Páant niij naóh péanit, nin pah weemdíh ā jwúb niij naáwáp be, páant muntih: “**Éfeso** tútchidih moón wíihwā, queétdih waóhndihbūt nin pah ma niij daác wahaá:

‘Wā jéihyepmant bóo téihyamant siete cúiwādh bíbohni caá wā jumap. Orojĩh ĩ chājnjiji siete jíi cáagat nahnajih ĩ jíi cáagni páhana cātíh jibni caá, ded pah ā iigát jumatdih jéihyat túut niijná. Pánih chājna, yeéb wíihwādh en bejna caá wā chājap. Pánih en bejna, yeebdíh nin pah wā niij naóhna caá: ² **Nihat ñi chājatdih wā jéih beedána caá.** Wíih túini doonádh bitadih ñi naáwátidih, weemdíh ñi túi jenah joí cádahcatdihbūt wā túi jéihna caá. Yeejép chājnitdih ñi iátdihbūt wā jéihna caá. “Jesúh túini doonádh naáwát náahna, jwít ā wahnit caá”, bita ĩ niijchah yuhna, queétdih joinít, yee naóhnit ĩ jumatdih ñi jéihyep be. ³ **Wíih túini doonádh ñi naáwát jíib yeéb Éfeso tútchidih moón yeejép yapna**

yuhna, queét yeenitboodíh ñi yap yohop be. Pánih yap yohnit, weemdíh ñi cádahcan caá. Páant ñi chājachah ennit, yeebdíh wā wēina caá.

⁴ ‘**Obohjeéhtih túinit** ñi jumachah yuhna, nin pah weemdíh ñi yap yohna caá. Weemdíh ñi jwíih túi oyatji pah buu biíc yoobó ñi oican caá. Ñi jwíih túi míic oyatji pahbut buu biíc yoobó ñi míic oican caá. ⁵ **Pánihna, jwíih oina, ded pah ñi chājatjidih náhninit, ñi jwúub túut nuumú.** Ñi yéej chājatdih náhni dahwanit, ñi cádahaá. Pánih cádahnit, wíih túini doonádih jwíih jepahnit, ñi túi oyatji pah biíc yoobó ñi jwúub oyoó. Obohjeéhtih, ñi yéej chājatdih ñi cádahcah, ñíih jiiát panihni wā jwejnijidih waícanjeh jwúub dúuc wáyadih wā bejbipna caá. Páant niijnít, nin pah wā níj naóhna caá: Yeéb Éfeso tútchidih moón ñi jwíih oyatjidih cádahnit, weemdíh cádahna caá ñi chājap. Páant ñi yéejatdih ñi cádahcat jíib, páant bóojeh, ñi buudbípna caá. ⁶ **Obohjeéhtih, weemdíh ñi túi** oican yuhna, nindih ñi túi chājna caá: Nicolaítas wūt jumnit ñi yéej chājatdih ñi en iiná caá. Weembút ñi yéej chājatdih wā en iiná caá.

⁷ ‘**¡Det molít jumna,** Túini Espíritu wíihwādhíh ā naáwáchah, ñi joyoó naáh! Det weemdíh túi jenah jói cádahcannitdih wā íip ā jumapboó jumni nah quehedih wā jeémát túutbipna caá.* **Caan náh quehedih jeémpnitboó ñi jwúub wancan níit’, ma níj daác wahaá**”, Jesucristo weemdíh ā níijp be.

Esmirna tútchidih moón Jesúihwādhíh ā daác wahat túutat

⁸ Páant níj naóh péanit, nin pah weemdíh ā jwúub níj naáwáp be: **“Esmirna tútchidih moón wíihwā,** queédih waóhndihbut nin pah ma níj daác wahaá:

* 2:7 Gn 2.9; Ez 28.13; 31.8; Ap 22.2

‘Weém biíhmah jumni caá. Nihat wã chãjnidih Maáh jumna, caandíh wã jwúub yohat túttimah páantjeh wã jumbipna caá.* Wunni wãih jumap yuh jĩ. Jwúub boo pud jũóhni wã jwúub wuncan niít, páant muntih. Pánih jumna, yeebdíh nin pah wã niíj naóhna caá: ⁹ Wííhwã ñi jumat jíib, yeejép ñi yapatjidih wã jéihna caá. Moh yéejnit ñi jumatdihbut wã jéihna caá. Pánih jumna yuhna, Dios ã wēpatdih bíbohniit, yeéb moh yéejnit nihcan caá. Bitaboó “Jwiít judíowã Diosdih jwĩ túi jepahna caá”, niijná yuhna, yeebdíh yeejép ĩ yee naáwátjidihbut wã jéihna caá. Queét Dioíhwã nihcan, nemépíhwã caá. ¹⁰ Buh yeéb chah yeejép ñi yapat pínahdihbut ñi úumca bojoó. Ñi joyoó. Nemép biquína ñijeéh jumnitdih nemat muúboó ã nemat túutbipna caá, weemdíh ñi cádahat pínah niijná. Obohjeéhtih, maátcanjeh yeejép ñi yapbipna caá. Páant yeejép ĩ chãjachah, ĩ mao yohochah yuhna, weemdíh ñi cádahca bojoó. Yeéb weemdíh ñi cádahcat jíib, yeebdíh wã pebhboó páantjeh wã jumat túutbipna caá.

¹¹ ‘jDet molít jumna, wííhwādih Túini Espíritu ã naáwáchah, ĩ joyoó naáh! Det weemdíh túi jenah joí cádahcannit ĩ wunat túttimah, iiguípna bejcan, wã pebhboó páantjeh ĩ jumbipna caá’,*
ma niíj daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ã niijp be.

Pérgamo tútchidih moón Jesúíhwādih ã daác wahat tútat

¹² Páant niíj naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúub niíj naáwáp be: “Pérgamo tútchidih moón wííhwã, queédih waóhndihbut nin pah ma niíj daác wahaá:

* 2:8 Is 41.4; 44.6; 48.12; Ap 1.17; 22.13 * 2:11 Ap 20.14; 21.8

‘Weém íibat naá chénaboó jaco jumni eéep naadíh bíbohni wā jumna caá. Pánih jumna, yeebdíh nin pah wā níj naóhna caá: ¹³ **Yeéb ñi chājatdih, ñíih tútchidih** moón ĩ chājatdihbut wā jéihna caá. Caanjíh moón ĩ maáh Satanás caá. Caán tútchidih moón Satanásdih jepahnit, Antipas wūt jumni wíih doonádih túi naóh-nijidih ĩ mao yohop be. Caandíh páant ĩ mao yohochah enna yuhna, weemdíh ñi túi jenah joí cádahcap be.

¹⁴ **‘Obohjeéhtih, pánih túi** jenah joí cádahcan yuhna, bainí weemdíh ñi yap yohop be. Biquína ñijeéh moón, Balaam wūt jumni ĩ bohéatdih ĩ joiná caá. Jon játih Balaam Balac wūt jumni maáhjidih nin pah át níj bohénap wut jī: “Judíowādih ma yéejaat pínah niijná, nin pah ma chājaá: ‘Dios caá’, wēi niijnít, ñi wūhni jeémát dih queétdih ma jeémát túutú. ĩ weha mána nihcannitjīh queétdih yeejép ma chājat túutú”, át níj bohénap wut jī. Jon játih judíowā caandíh joinít, ĩ yéej chājatji pah bíc yoobó mun tigaá buu biquína ñijeéh jumnitbut ĩ yéej chājna caá.* ¹⁵ **Queét ĩ chājat pah bita ñijeéh moón Nicolaítas wūt jumnit yeejép ĩ chājat túutatboodíhbut ĩ jepahna caá.** ¹⁶ **Páant ñi yéej chājatdih ñi cádahaá. Ñi cádahcah, waícanjeh ñi pebhna bejnit, pánih yeejép chājnitdih wā chāác teoni íibat naajíh wā peéh chāj bipna caá.**

¹⁷ **‘¡Det molít jumna,** Túini Espíritu wíihwādih ã naáwáchah, ĩ joyoó naáh! Det weemdíh túi jenah joí cádahcannitdih jeámant jumni maná wūt jumni jeémát dih wā wūhbipna caá.* **Baabní jeé naanádhbut** queétdih wā wūhbipna caá. Caán jeé naanádh íih

* 2:14 Nm 22.5,7; 25.1-3; 31.16; Dt 23.4 * 2:17 Ex 16.14-15,33-34; Jn 6.48-50

jáap wūt wā daácni ã jum̃bipna caá.* **Bitá caán wūt**dih
 ĩ jéihcan niít. Caán jeé naadíh ub̃nijeh áih wūt̃dih ã
 jéihbipna caá,
ma niíj daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ã niijóp be.

Tiatira tútchidih moón Jesúhwādh ã daác wahat túu-
 tat

¹⁸ Páant niíj naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúub
 niíj naáwáp be: **“Tiatira** tútchidih moón wíihwā, queétdih
 waóh̃nidihbut nin pah ma niíj daác wahaá:

‘Weém Dios wūh caá. Quíib tuu õopát tōpna panih
 iigní, jítcha túi itíni quenalih naa pánih yeh iigní wā
 jum̃na caá. Pánih jum̃na, yeebdíh nin pah wā niíj
 naóhna caá: ¹⁹ **Ñi túi** chājatdih wā jéihna caá. Weemdíh
 bitadidihbut ñi oyatdih wā túi jéihna caá. Weemdíh ñi
 túi jenah joyátidihbut wā jéihna caá. Bitadidih ñi teo
 wáacatdihbut wā jéihna caá. Yeejép yapna yuhna,
 weemdíh ñi cádahcatdihbut wā jéihna caá. Jwíih túut
 nuum̃nít, ñi túi jepahat chah buu ñi túi chājatdihbut wā
 jéihna caá.

²⁰ **‘Obohjeéhtih, pánih túi** chājnit jum̃na yuhna, nin
 pah weemdíh ñi yap yohna caá: Caánt yeejép wili,
 Jezabel wūt jum̃nih,* **“Dios naáwátdih naóh yapanih
 caá”, niíj yeenih mi jum̃uchah yuhna, mi naáwáchah
 joiná, caántdih biáboó ñi wahcan beé. Yee bohénit, ĩ
 weha mána nihcannitjñh wíihwādh yeejép mi chājat
 túutna caá. “Jwíih dios caá”, ĩ niíj wēi wūhni jeémát-
 dih queétdih mi jeémát túutna caá. ²¹ **Mi yéejatdih
 mi cádahat pínahdih maatápdih wā páñachah yuhna,
 páant yeejép chājatdih mi cádahíhcan caá. ²² Páant
 mi cádahíhcat jíib caántdih wā tubúp chūúábipna caá.****

* 2:17 Is 62.2; 65.15   * 2:20 1R 16.31; 2R 9.22,30

Mijeéh yeejép chājnitdihbut wā tubúp chūúábipna caá. Ī yeejép chājatdih túut nuumcán, queédih chah wā peéh chājbiḡna caá. ²³ **Mi naáwátidih ĩ jepahat peéh, mi weh panihnitdih wā mao yohbipna caá. Páant wā peéh chājatdih ennit, jéih beedáni wā jummatdih nihat wíihwā ĩ jéihbipna caá. Ded pah ĩ jenah joyátidihbut wā túi jéihna caá.* Pánihna, det yéej chājnitdih ĩ yéej chājat jíib wā peéh chājbiḡna caá. Det túi chājnitboodíh ĩ túi chājat jíibbut wā túi chājbiḡna caá.***

²⁴ **‘Obohjeéhtih, biquína yeéboó caánt yeejép wili mi bohéátidih ñi náahcap be. Satanás ā bohéátidihbut ñi joyáh bojop be. Pánihna, yeéboodíh chah wā jwúub wutcan níit. ²⁵ Nindihjeh yeebdíh wā jwúub chājat túutbipna caá: Ñi pehbóó wā jwúub dei juibíát pí-nahdih páinit, wā bohéátidih ñi cádahca bojoó. ²⁶⁻²⁷ Det yéejatdih yap yohnit, wā wutatdih jepah cádahcannidih maáta wā waadábipna caá. Wā íip weemdíh maáh ā waadáát pah, yeebdíhbut maáta wā waadábipna caá. Pánih maáta jumna, nihat baácdih moondíh ñi wép wutbipna caá, Dios ā weñat pínahdih ĩ túi chājat pínah niijná. Ī jepahcah, búdí ñi peéh chājachah, queét ĩ budáh bejbipna caá.* ²⁸ Yeebdíh baáb aáb jūúwúchah jumni cúidih wūhñit, ñijeéh weémboó wā jumbipna caá.**

²⁹ **‘ĭDet molít jumna, Túini Espíritu wíihwādih ā naáwáchah, ĩ joyoó naáh!’
ma níj daác wahaá’**, Jesucristo weemdíh ā niijp be.

3

Sardis tútchidih moón Jesúíhwādih ā daác wahat túu-

* 2:23 Sal 7.9; Jer 17.10 * 2:23 Sal 62.11-12; Pr 24.12; Ez 18.30; 33.20; Mt 16.27 * 2:26-27 Sal 2.8-9

tat

¹ Páant niíj naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúub niíj naáwáp be: “**Sardis** tútchidih moón wíihwã, queétdih waóhndihbut nin pah ma niíj daác wahaá:

‘**Weém Túini** Espíritu nihat ã wēpatdih bíbohni caá. Siete cúiwādhbut bíbohni wã jumna caá. Pánih jumna, yeebdíh nin pah wã niíj naóhna caá: Ñi chājatdih wã túi jéihna caá. Bitá yeebdíh nin pah ĩ niíj jenah joyóp yuh caá: “Queét Jesúih túini doonádih túi jepahnit caá”, ĩ niíj jenah joiná caá.

‘**Obohjeéhtih, páant ĩ niíj jenah joyóchah yuhna**, bainíjeh weemdíh jepahna, wūnnit panihnit ñi jumna caá. ² **Pánih jumna**, ¡Ñi túi chāja chaáh! Ñi túi chājcat enna, Dios ã wēican caá. Jáanit panihnit, túi chājnit ñi jumú. ³ **Wã naáwátdih ñi jwíih joyátjidih ñi túi jwúub náhninaá**. Pánih náhninit, wã weñat pínahdih ñi túi chājaá. Túut nūmnít, ñi yéej chājatdih cádahna, túiniboodíh ñi chājaá. Weém wã niijátji pah ñi chājcah, ñi náhnicah, nūmní cáac nūmúdh ã juibíát pah, yeebdíh peéh chājadih wã bejbipna caá.*

⁴ ‘**Obohjeéhtih, biquína yeéboó yeejép chājnit nihcan, quei wíhcanni yégueh duonít** panihnit ñi jumna caá. Pánih jumna, túi baabní yégueh duonít, wājeéh ní jibbipna caá. ⁵ **Det wã naáwátdih cádahcannit, queét pah túi** baabní yégueh duonít ĩ jumbipna caá. Weemdíh jepahnitíh wūtnadih wã bíbohni papélah tólihdih íih wūtnadih daácna, wã jwúub wio yohcan niít.* **Wājeéh páantjeh ĩ jumbipna** caá. Wã íip ã enechah, ángelwābut ĩ enechah, “Nin wíih caá”, wã niíj naóhbiipna caá.*

* 3:3 Mt 24.43-44; Lc 12.39-40; Ap 16.15

* 3:5 Ex 32.32-33; Sal 69.28; Ap

20.12 * 3:5 Mt 10.32; Lc 12.8

⁶ ‘ǀDet molít jumna, wíihwǎdih Túini Espírítu ã naáwáchah, ǀ joyóó naáh!’
ma níj daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ã níijp be.

Filadelfia tútchidih moón Jesúihwǎdih ã daác wahat tútat

⁷ Páant níj naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúub níj naáwáp be: **“Filadelfia** tútchidih moón wíihwǎ, queédih waóhndihbut nin pah ma níj daác wahaá:

‘Weém yéjat wihcanni, túi yoobópdih naóhni wǎ jumna caá. Jon játih maáh Davidji cáacwǎdih ã wútat pah weembút wǎ wútbipna caá. Pánih jumna, jéc panihnidih weém wǎ wǎtachah, bitaboó ǀ jéih nemcan níít. Wǎ nemechah, bita ǀ jéih wǎtcan níít.* ⁸ **Nihat yeéb ñi chǎjatdih wǎ jéihna caá. Ñi pebh** jéc panihnidih wǎ wǎtat túttimah, bitaboó yeebdíh ǀ jéih nemcan níít. Bainí túi jenah joiná yúhna, wǎ naáwátidih, weemdíh-but ñi cádahcap be.

⁹ **‘Oboheéhtih, bita ñi pebh** jumnit Satanáihwǎ caá. “Jwiít judíowǎ, Dioíhwǎ caá”, níijná yúhna, wíihwǎ nihcan caá. Pánihna, queédih ñi pebh bódicha caj yoh ñajat túutnit, “Yeebdíh Dios yoobópdih át oi tagaá”, wǎ níiját túutbipna caá.* ¹⁰ **Wíih** túini doonádih yeebdíh wǎ cádahcat túutuchah joinít, ñi túi jepahap be. Páant ñi cádahcat ennit, nin baácdih jumnit nihat cáacwǎ yeejép ǀ yapachah, yeebdíh wǎ wapbipna caá. Caán láa queédih tubit yeejép yapat túutnit, ded pah ǀ jumatdih wǎ jéihyabipna caá. ¹¹ **Ñi pebhna wǎ jwúub** dei bejat pínah bahnijeh ã júdhna caá. Pánihna, wíih túini doonádih ñi joyátjidih ñi quíib búdcá bojoó. Pánih

* 3:7 Is 22.22; Job 12.14   * 3:9 Is 43.4; 49.23; 60.14

quíib buudcán, weemdíh páantjeh ñi jepahachah, ñi túi chājatji jíib pínahdih bitaboó i jéih dúuc wáican níit.

¹² **‘Wíih túini** doonádih cádahcannitdih wā íp pebhboó wā jummat túutbipna caá. Jagáp nahna pah túi wēp ñuhnit panihnit jumna, ã pebhboó páantjeh i jumbipna caá. ã pebhboó i jumuchah, wā ípíh wūtdih, áih jáap tútchi wūtdihbut queétdih wā daácbipna caá, “Nin Dioíh caá”, ã niiját pínah niijná. Áih jáap tútchi Jáap Jerusalén wūt jumni tútchi ã jumbipna caá. Caán tútchi Dios ã jumupmant ã dei jūóhbirna caá. Caán láa weembút jáap wūt bíbohna, caán wūtdihbut queétdih wā daácbipna caá.*

¹³ **‘jDet molít jumna,** Túini Espíritu wíihwādh ã naáwáchah, i joyoó naáh!’
ma níj daác wahaá’, Jesucristo weemdíh ã niijíp be.

Laodicea tútchidih moón Jesúihwādh ã daác wahat tútat

¹⁴ Páant níj naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúub níj naáwáp be: **“Laodicea** tútchidih moón wíihwā, queétdih waóhndihbut nin pah ma níj daác wahaá:

‘Weém yecanni, wā íp ded pah ã jummatdih yoobópdi naóhni caá. Nihat ã chājatjidih Maáh wā jumna caá.* ¹⁵ **Ded pah ñi** jummatdih wā túi jéihna caá. Weemdíh jenah joinít jumna yuhna, bainíjeh ñi jenah joiná caá. Nin pah caá yeéb ñi jumup: Maatápdih mah chúud jwejni panihni caá. Túi cámahni nihcan, túi chāhribut nihcan caá. Pánihni mahdih ñi wēicat pah, túi jenah joicá buugnít ñi jumuchah, weembút yeebdíh wā wēican caá. Weemdíh ñi túi jenah joyóchah nihna, chah áta túi tagaá. Ñi túi jenah joicáh, nump yeejép áta

* 3:12 Is 62.2; 65.15; Ap 21.2

* 3:14 Pr 8.22-31; Jn 1.3; Col 1.15,18

Apocalipsis 3:16 13 Apocalipsis 3:22

jum tagaá. Obohjeéhtih, tac yoobjéh ñi jepahachah, chah yeejép caá. ¹⁶ **Pánihnit ñi jumuchah** enna, búdí wā iiná caá. Yeejép mahdih wā éeg yohat pah yeéb weemdíh tac yoobjéh jepahnitdihbut wā yohbipna caá. ¹⁷ **Nin pah ñi níj jenah joiná yuh** caá: “Weém dawá bíí dée bíbohni caá. Dedé judhdát wihcan caá”, ñi níj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, Dios ā enechah, moh yéejnit, yégueh wihcannit, jéih encannit panihnit ñi jumatdih ñi jéihcan caá. ¹⁸ **Pánihnit ñi jumuchah** ennit, nin pah yeebdíh wā níj naóhna caá: Orodih ñi jíib chājat pah, ñi yéej chājatdih wā yohat pínahdih ñi uúbú. Yégueh wihcannit ñi tíicat pah, Dios ā enechah, ñi yéej chājatdih tíicat caá náahap. Pánihna, weemdíh jepahnit, túi baabní yégueh panihni wā túyatdih wā wāhuchah, ñi ubúú. Túini yégueh dñonít ī tíiccat pah, ñi yéejatdih cádahnit, Dios ā enechah, yeebbút ñi tíiccan níít. Quíib cohátidih ñi jíib chājat pah, wā teo wáacat pínahdih ñi uúbú, jéih ennit panihnit Diosdih túi jenah joyát túut niijná. ¹⁹ **Nihat wā oinitdih wā túut nuumát túutna** caá.* **Pánihna, wā oinitá, ñi yéejatdih cádahnit, túiniboodíh** yoobópdih ñi túut nuumá. ²⁰ **Weemdíh ñi joyoó.** Ñijeéh jumíhna, níih jēc nemni panihnidih ej ñuhna caá wā chājap. Páant wā ezechah joinít, ‘Ma waád jūúwá’, weemdíh ñi niijí. Páant ñi waadát túutuchah, bíicdih numah jeémát pah ñijeéh wā jumbipna caá. ²¹ **Wā boo pud jūúwát túttimah,** wā íp bíicdih weembút wā wutna caá. Pánihat pah yeebbút yéejatdih ñi yap yohat túttimah, wā pehbhoó wājeéh bíicdih wā wutat túutbipna caá.*

²² **‘¡Det molít jumna,** Túini Espíritu wíihwādih ā naáwáchah, ī joyoó naáh!’

*

3:19 Pr 3.12; He 12.6

*

3:21 Jn 16.33; Ap 5.5

ma niŷ daác wahaá”, Jesucristo weemdih ã niijíp be.

4

Jeámant moón Diosdih bódicha caj yoh ñajnit, i weñat

¹ Pánihat túttimah, jeáboó jēc wātni panihnidih wā enep be. Póojat nah búdí ã yáaat pah bóo wā joyóchah, weemdih jwíih wéheni ái wéhenap be, páant muntih: “**Ninna ma** púuh laáb jǎúwú. Túttimah bóo láa ded pah ã yapat pínahdih meemdih wā júutbipna caá. Wā niiját pahjeh tigaá páant ã yapbipna caá”, ã niijíp be.

² Páant ã niijíchah joinít, Túini Espíritu ã wēpat weemdih búdí ã jumuchah, caanná wā púuh laáb juibínap be. Caanná púuh laáb juibína, Maáh chúudnidih wā enep be. ³ Túi dũu jélep yeh iigní, jaih jélepni júdu tac yoób ã chúudup be.* ⁴ ã chúudup pebh veinticuatro maáta chúud púuda bojnitdihbut wā enep be. Túi baabní yégueh chóonadih dũonít, maáta i dũwát oro júdunadih i dũwúp be. ⁵ Wā jwíih enni ã chúudupmant úum náah jumni wedóát, énoh bíicdihbut páantjeh yáana ã chājap be. ã en boj chúudupdih siete jiiát dahna Túini Espíritu búdí ã wēpatdih júutni ã jumup be.* ⁶ ã en chúudup pebh búdí mǎj pah jígozni táí jélepni ã jumup be.

ã chúudup pebh chénena míic ángelwā yuhna, mácah jígohni, nihat íih bácahna dawá quíibna jumnit i jumup be.* ⁷ Jwíih jumni jió dũuni pah ã jígohop be. Caán túttimah, momo jiwí pah ã jígohop be. Caán túttimah, cáaquíh móot pah jumni ã jumup be. Caán túttimah, jiijní jao pah ã jígohop be.* ⁸ Queét chénena míic dawá quíibna jumnit, seis mǎj wápanabut bíbohni i jumup be. Íih mǎj

* 4:3 Ez 1.26-28; 10.1

16.18 * 4:6 Ez 1.22

* 4:5 Ez 1.13; Ex 19.16; Zac 4.2; Ap 1.4; 8.5; 11.19;

* 4:7 Ez 1.5-10; 10.14

wápana chahmant, nɛmantbut dawá quíibna ã jumɛp be.*
Yeó jáap jummat pah, chei jummat pahbut páantjeh Diosdih
búdí wēi naóhna ĩ chājap be. Nin pah ĩ niijíp be:

“Túini, túini, túini, Dios jwĩ Maáh chah wēpni caá ã
jumɛp.* Caán jon játih átát jumɛp jĩ. Wuubut ã
jumna caá. Túttimah, ã jwúub jũóhɓipna caá”, ĩ
niijíp be.

⁹ Páant niij wēina, páantjeh jumnidih “Túina caá”, ni-
ijná ĩ chājap be. ¹⁰ Páant ĩ weñat pah muntih, veinticuatro
maátabut Maáh ã chúudɛp pebh juibí bódicha caj yoh
ñajnit, caán páantjeh jumnidih ĩ weñep be. Pánih wēina,
ĩ maáta jumna dɛwát júdɛnadih ã chúudɛp pebh ĩ cádah
jwejep be. Pánih cádah jwejnít, nin pah ĩ niijíp be:

¹¹ “Meemdíh búdí jwĩ wēini caá. Jwĩ Maáh chah wēpni,
chah túini caá. Ma náahat pahjeh nihadilh chājni
ma jumna caá. Pánihna, meemdíh búdí weñat caá
náahap”, Diosdih ĩ niij wēi naáwáp be.

5

Daác pinni quiít, Oveja Wuúhbut

¹ Túttimah, jwúub enna, Dios ã jéihyepmant bóo téihya-
mant chénaoó daác pinni quiít dih ã bíboh chúudɛchah,
wā enep be.* Siete láa wíidahatjĩh ã néeh teoni quiít
ã jumɛp be. ² Wēpni ángeldihbut wā enechah, nin pah
ã wēp niij naáwáp be: “¿Ded tigaá con quiít dih ã néeh
tewatjidih watni pínah? Yéejat wihcannijeh con quiít dih
ã jéih watɓipna caá”, ã niijíp be.

³ Páant ã niijchah yuhna, caán quiít dih watni pínah,
yéejat wihcannidih ĩ jéih bid jɛicáp be. Japboó jumnit, nin
baácboó jumnitbut, báadhnit, wənnitbut caán quiít dih ĩ
jéih watcap be. Caán quiít dih en naóhni pínah ã wihcap

* 4:8 Ez 1.18; 10.12   * 4:8 Is 6.2-3   * 5:1 Is 29.11; Ez 2.9-10; Zac 5.1

be. ⁴ Caán quiítdih wat en naóhni pínahdih ĩ bid jwícáh ennit, weém búdí wā jwñúp be. ⁵ Páant wā jwñúchah ennit, bíic veinticuatrojeéh jwmni nin pah weemdíh ā niijíp be: “Ma jwícá bojoó. Con quiítdih ā néeh tewatjidih watni pínah Judá ā jwimená poómpdih bóo caá. Caán chah wēpni jwmna, “Jió dwwni”, ĩ niijní, maáh Davidji jwima ā jwmna caá. Caandíh eníhcannitdih yap yohni jwmna, con quiítdih siete ā néeh tewatjidih watni pínah ā jwmna caá”, ā niijíp be.*

⁶ Páant ā niijíchah joiná, Maáh ā chwúdup pebh Oveja Wwúhdih wā enep be. Chénena míic dawá quíibna jwmnit, veinticuatro maátabut ĩ cātíh ā ñwhup be. Caán ĩ maoniji pah ā jgohop be. Siete mona jwmni, siete quíibnabut ā jwmpur be. Áih siete mona wēpat búdí bíbohni ā jumatdih júutna ā chājap be. Áih siete quíibna nihat nin baácboó Túini Espíritudih Dios ā wahachah, ā túi en beedáátdih júutna ā chājap be.* ⁷ Caán Oveja Wwúh Maáh pebh jwibínit, Dios ā jéihyepmant bóo téihyamant ā bíbohni quiítdih ā wupur be. ⁸ Páant ā wubuchah ennit, chénena míic dawá quíibna jwmnit, veinticuatro maátabut Oveja Wwúh pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh ĩ weñep be. Queét nihat maáta bíitat dahna árpas ĩ niijnídih bíbohni, oro pamapnadihbut ĩ bíbohop be. Caán oro pamapna díítdih túi chej jwmni cáwat pínah ā jwmpur be. Caán túi chej jwmni cáwat pínah Dioíhwā caandíh ĩ wúbát panihni ā jwmpur be.* ⁹ Pánih Oveja Wwúhdih wēina, nin jáap ewatjīh ĩ niij ewep be:*

“Meém ĩ mao yohniji jwmna, míih meépjīh cáacwā ĩ yéejatdih ma yoh wwhup be, Diosjeéh ĩ túi jumat

---

* 5:5 Gn 49.9; Is 11.1,10; Jn 16.33; Ap 3.21 * 5:6 Is 53.7; Zac 4.10 * 5:8 Sal 141.2; Ap 8.3 * 5:9 Sal 33.3; 98.1; Is 42.10

Apocalipsis 5:10 17 Apocalipsis 5:14

pínah niijná. Nihat cáacwã poómp jummat pah, nihat mácah wéhenit, nihat baácdih moón meemdíh jepahnitdihjeh míih meépdih yohnit, ĩ yéejatdih ma yohop be.

¹⁰ Dioíhwã ĩ jummat pínah, caandíh wēi wúbh wūhnit pínahbut niijná, queétdih ñionit, nihat baácdih moón maáta pínah queétdih ma waadánap be.* Pánih chājni jumna, con ã daácni quiítdih ã néeh tewatjidih ma jéih watna caá”, ĩ niijp be.

¹¹ Páant ĩ niij eo péanachah, jwúub enna, dawá yoobát ángelwã ĩ ewatdih wã joyóp be, páant muntih. Maáh chūudnidih, chénena míic dawá quiíib jumnitdih, veinticuatro maátadihbut ángelwã ĩ túi júud ñuh púuda bojop be. Queét ángelwã tūbit ĩ wēp ewechah, wã joyóp be.* ¹² Nin pah queét ĩ niij wēi ewep be:

“Meém Oveja Wūúh, ĩ mao yohniji nihat cáacwãdih wutni, nihatdih jéih beedáni, chah wēpni caá. Cáacwã ĩ yéejat jíib ĩ mao yohniji ma jumuchah enna, meemdíh jwĩ wēina caá. ‘Chah túini caá’, meemdíh niij weñat caá náahap”, ĩ niijp be.*

¹³ Túttimah, bitabut ĩ wēi ewechah, wã joyóp be. Nihat Dios ã chājnitji japmant moón, nin baácdih moón, búdí mujdih moonbút, báadhnit, wūnnitbut, nihat biícđih nin pah ĩ niij wēi ewep be:

“Meém jwĩ Maáhdih, Oveja Wūúhdihbut yeéb chénewãdih jwĩ túi wēi eona caá. ‘Túinit yoobát caá. Chah wēpnit caá’, jwĩ niijná caá. Yeebdíh páantjeh niij wēi naáwát caá náahap”, ĩ niijp be.

¹⁴ Páant ĩ niij wēi ewechah joiná, queét chénena míic dawá quiíibna jumnit “Páant tíi, ĩ niij wēi ewe naáh”, ĩ

---

* 5:10 Ex 19.6; Ap 1.6; 20.6 * 5:11 Dn 7.10 * 5:12 Jn 1.29; 1Co 5.7

niijíp be. Queét veinticuatro maátaboó bódicha caj yoh ñajnit, Diosdih, Oveja Wūúhdihbut búdí ĩ weñep be.

6

Daác pinni quiít dih Oveja Wūúh ã jwíih watat

¹ Túttimah, caán daác pinni quiít dih Dios ã jwíih néeh tewatjidih Oveja Wūúh ã watap be. Páant ã watat túttimah, bíic dawá quiíbna jumniboó, búdí énoh yáaat pah bóo “Ma jūúwú”, ã niíj ejep be. ² Páant ã niíj ejat túttimah, táí baabní cabal lodih wã enep be.* Caán caballojih chúudni ñúupát tuu bíbohnidih maáta ĩ duwát júudnih Dios ã wūhup be. Páant ã wūhat túttimah, caánboó caandih en jūihnitdih míic mao yap yohodih ã bejep be.

Segundo ã néeh tewatjidih ã watat

³ Túttimah, Oveja Wūúh biíh néeh tewatjidih ã jwúub watap be, páant muntih. Páant ã watat túttimah, biíh dawá quiíbna jumni “Ma jūúwú”, ã niíj ejep be. ⁴ Páant ã niíj ejat túttimah, biíh caballo táí duuni ã jūúwúchah, wã enep be.* Caán duuni caballojih chúudnidih nin baác dih moondih míic mawat tútat pínah wēpatdih, búdí íibat naadíhbut Dios ã wūhup be.

Tercero ã néeh tewatjidih ã watat

⁵ Túttimah, chénedih wat péaniji biíhdih ã jwúub watap be, páant muntih. Páant ã watachah, biíh dawá quiíbna jumni “Ma jūúwú”, ã niíj ejep be. Páant ã niíj ejat túttimah, biíh caballo einidih wã enep be.* Caán einijih chúudni chodat ĩ jenah enatdih ã bíbohóp be. ⁶ Caandih wã enechah, dawá quiíbna jumnit cātíh chúudni boó nin pah ã niijíp be: “Nuugúp láa bíic yeó jáap ĩ tewat jíb jīh bíic kilobitjeh trigodih, tres kilosbitjeh cebadadih ĩ jéih jíib

* 6:2 Zac 1.8; 6.3,6   * 6:4 Zac 1.8; 6.2   * 6:5 Zac 6.2,6

chājbiḡna caá. Obohjeéhtih, chénat pahdih ĩ jéih jíib chāj
bũjácán niít. Trigo, cebadabũt bainí jíib ĵũmni yũhna,
búdí ā jíib ĵũmbipna caá. Obohjeéhtih, jeémát chājat yíi,
jivá iguáh mac bícdih páantjeh ā ĵũmũ naáh”, ā niijíp be.

Cuarto ā néeh tewatjidih ā wataw

⁷ Túttimah, biíc peihcannidih wat péaniji biíhdih ā
jwũub watap be, páant mũntih. Páant ā watachah,
péeni dawá quíibna ĵũmni, “Ma ĵũúwú”, ā niij ejep be.
⁸ Páant ā niij ejat túttimah, biíh caballo wũnnitíh bácah
pah jígoñnidih wā enep be. Caanjíh chúudni “Wũnat
túutni”, wũt ĵũmni ā ĵũmũp be. Caán túttimah ĵũóhni
“Iguípna bejat túutni”, ā wũt ĵũmũp be. Pánihna, queé-
dih nin baácdih moondíh mao yohat wēpat pínahdih
Dios ā wũhũp be. Míic mawat túutnit, nũgũpjíh wũnat
túutnit, ĵiadih moón nũũpũwādh tac behanit, túi daocá
bũgnítjeh cáacwādh Dios ā mao yohat túutũp be.*

Quinto ā néeh tewatjidih ā wataw

⁹ Túttimah, chénena míic ā néeh tewatjidih wat péaniji
biíh biúhdih ā watap be, páant mũntih. Páant ā watachah,
Diosdih cáo wũh cáagat naa númp Jesúíhwādh ĩ maonit
caolihjidih wā enep be. Dios naáwátđih naóhna, “Weém
Jesúíh caá”, ĩ niijátđi jíib queéđđih ĩt mawap tají. ¹⁰ Diosdih
nin pah queét ĩ niij ejep be: “Maá, yéejat wihcanni,
yeeatbũt wihcanni, ma niiját pah yoobópdih chājni caá.
¿Nin baácdih moón ĵwiítđih maonitđidih débólih tigaá ma
peéh chājbi?” ĩ niijíp be. ¹¹ Páant ĩ niijíchah ĵoinít, Dios
queéđđih túi baabní yégueh chóodih wũhñit, nin pah ā
niij jepahap be: “Ñi choo ĵwũhũú. Bitá ñi déewā panihñit
Jesúíhwā, ĩ mao yohnit pínah, yeéb túini doonádh ñi
naáwátđi pah queéđbũt bohé ĵwũhna caá ĩ chājap. Yeebđih

* 6:8 Jer 15.3; Ez 5.12,17; 14.21

ĩ mawatji pah queétdihbut ĩ mao beedáát pínah ã jũdh jwahnna caá. Pánihna, queétdih ĩ mawat pínah játih, bainí ñi choo jwúhúú”, ã niijíp be.

Sexto ã néeh tewatjidih ã watat

¹² Túttimah, biícjĩh bóo téihya ã néeh tewatjidih wat péaniji, biíhdih ã watap be, páant muntih. Caandíh ã watachah, búdí baác méméat ã jumup be.* Pánihichah, yeó ã dupúáh bejep be.* Widhbut meép panihni ã duuah bejep be.* ¹³ Maa cáca máa quehedih ã boloh yoh jéena bojat pah cúiwābut ĩ yúug jéen bejep be. ¹⁴ Pánihichah, jeábut ã buudáh bejep be.* Nin baácboobút nihat jeená, nihat quewanabut ã túut nuumúp be.* ¹⁵ Páant ã yapachah ennit, nin baác dih moón ĩ maáta jeé íit díftna ĩ jweí waadáp be. Soldadowā ĩ maáta, búdí bíí dée bíbohnit, wēpnit, nihat queétdih teo wūhñit, teo wūhñit nihcanitbut caanná míic ĩ jweí waadáp yuh be. Bitabut jeé cātíh ĩ jweyép be.* ¹⁶ Pánih jweinít, jap bóo jeenádh, jee dáhnadihbut nin pah ĩ niijíp be: “Jwiítdih ma jāh jūúwá.* Con Maáh chúudnidih, Oveja Wūúhdihbut búdí jwí úumna caá. Pánihna, jwiítdih ma jāhaá, Oveja Wūúhdih jwí yap yohatji jíib ã peéh chājcat pínah niijná. ¹⁷ Caandíh yap yohnitdih ã peéh chājat pínah yeó jáap wáat jumna caá. Caán ã peéh chājat pínahdih ded pah jwí jéih jweicán níft”, ĩ niijíp be.*

7

144 mil Dioíhwā ã wūt búudhñit

* 6:12 Ap 11.13; 16.18 * 6:12 Is 13.10; Jl 2.10,31; 3.15; Mt 24.29; Mr 13.24-25; Lc 21.25 * 6:12 Jl 2.31 * 6:14 Is 34.4 * 6:14 Ap 16.20
* 6:15 Is 2.19,21 * 6:16 Os 10.8; Lc 23.30 * 6:17 Is 13.6; Ez 30.2-3; Jl 1.15; 2.11; Am 5.18-20; 8.9-14; Sof 1.14-18; Mal 3.2

¹ Pánihat túttimah, chémena míc ángelwādh wā enep be. Queét nihat pebhboó ĩ bejep be. Jwíh waóh bejni chóop yapatboó bej, caán túttimah bejni biíh chóop yapatboó bej, caán túttimah bejni yeó aáb jūúwápboó bej, caán péeni yeó dei bejepboó ã bejep be. Pánih bejnit, ĩ bejepmant jūóhni johlitnadh ĩ jāhap be. Pánihna, nin baácboó, búdí mājdihtut johlit ã johcap be. Dedé bíc máa nahdih ã joh jāhacap be.* ² Pánihat túttimah, biíh ángel yeó aáb jūúwápmant ã jūúwáchah, wā jwúub enep be. Dios páantjeh jumniíh wūt áihwādh búudhdadh jūóhna ã chājar be. Pánih jūóhnit, bita chémena míc bejnitboó, nin baácadh, búdí mājdihtut Dios ã yéjeat túutnit pínah ángelwādh wēpép ã ejep be. ³ “Judh jwuhna caá. Dioíhwādh íih móot jūúhndadh ã wūtdih wā búudh jwuhat túut caá. Pánih wūt búudhdad pínah játih nin baácadh, búdí mājdihtut, máanadihtut ñi yéjea jwuhca bojóó”, queét chémena míc ángelwādh ã niíj ejep be.*

⁴ Pánihna, Dioíh wūtjīh íih móot jūúhdh búudhndh “Ciento cuarenta y cuatro mil Israel ã jūimená ĩ jumna caá”, caán ángel ã niíjíchah, wā joyóp be. ⁵ Doce mil Judá jūimená jumndh ã wūt búudhndh ĩ jumap be. Bita doce mil Rubén jūimená, bita doce mil Gad jūimená ã wūt búudhndh ĩ jumap be. ⁶ Bita doce mil Aser jūimená, bita doce mil Neftalí jūimená, bita doce mil Manasés jūimená ã wūt búudhndh ĩ jumap be. ⁷ Bita doce mil Simeón jūimená, bita doce mil Leví jūimená, bita doce mil Isacar jūimená ã wūt búudhndh ĩ jumap be. ⁸ Bita doce mil Zabulón jūimená, bita doce mil José jūimená, bita doce mil Benjamín jūimená ã wūt búudhndh ĩ jumap be. Páant moonjéh nihat ciento cuarenta y cuatro mil ã wūt búudhndh ĩ jumap be.

* 7:1 Jer 49.36; Dn 7.2; Zac 6.5   * 7:3 Ez 9.4,6

Dawá baabní yégueh d̄uonít

⁹ Pánihat túttimah, dawá cáacwādih wā enep be. Nihat baácdih moón, nihat cáacwā poómp mácah wéhenit Cristodih jepahnitji caanjíh míc wáac ñuhnitdih wā enep be. Dawá cáacwā, jenah enna, bujaca naáh, Maáh ã chũdup, Oveja Wũh pehbüt ñuh be. Túi baabní yégueh d̄uonít, táam n̄onadihbüt ñ bíbohop be. ¹⁰ Queét nihat nin pah ñ niij wēi ejep be:

“Dios nihatdih Maáh caá. Caán, Oveja Wũhbüt jwiít dih túi ñbnit caá”, ñ niijp be.

¹¹ Queét dawá ángelwā Maáh ã chũdupdih, veinticuatro maátadih, chéna míc dawá quíbn̄a jumnitdihbüt ñ ñuh pũda bojop be. Pánih ñuhnit, cáacwā ñ wēi naáwáchah joinít, páah yoh ñajnit, caandíh queébtüt nin pah ñ wēi naáwáp be:

¹² “Pánt tigaá. Meém chah túini, nihat jéihni, chah wēpni caá. Ma wēpatjíl nihatdih chájni caá. Pánihni ma jumuchah, ‘Túina caá’, páantjeh niiját caá náahap. Meemdíh búdí jwí wēina caá”, ñ niijp be.

¹³ Túttimah, bíc maáh nin pah weemdíh ñ niij uúbh joyóp be: “¿Nit túi baabní yégueh d̄uonít det tigaá? ¿Dedmant tigaá ñt jũh?” ñ niijp be. ¹⁴ “Weém wā jéihcan caá. Meémboó queétdih ma jéihna nacaá”, caandíh wā niij jepahap be. “Nihat cáacwā t̄bit yeejép yap láa, Diosdih ñ cádahcat jíib ñ mao yohnitji caá.* Íih yéguehdih ñ chocat pah, Oveja Wũh áih meépdih yohna, ñ yéjatdih ñ yohnit ñ jumna caá. Pánihna, yégueh túi baabní chóodih ñ duoná caá.*

¹⁵ “Pánih d̄uonít jumna, Dios ñ chũdup pebh yeó jáap jummat pah, chei jummat pahbüt caandíh páantjeh

* 7:14 Dn 12.1; Mt 24.21; Mr 13.19   * 7:14 Jn 1.29; 1Jn 1.7

ĩ wēi naóhna caá. Dios ĩjeéh jumna, queédih ã wapbipna caá.

¹⁶ Chéneji nuugúp ĩ jwúub wuncan niít. Taca jootátbut ã jwúub wiħcan niít. Yeó ã wiħcah, tũbit chāhat ã wiħcan niít.*

¹⁷ Maáh pebh ñuhni Oveja Wũúh ovejawādih túi en daoní ã en dawát pah, queédih ã en daobípna caá.* Ovejawādih en daoní ã waáwát pah, meo waócáhna queédih ã numah bejbipna caá, báadhdat túttni mahdih ĩ babhbat pínah niijná.* Pánihna, queét páantjeh wēina, chéneji ĩ jũicán niít”,* weemdíh ã niijp be.

8

Seis ã néeh tewatjidih wat péanit, péenidih ã watat

¹ Seis ã néeh tewatjidih wat péaniji péenidih ã yoób watap be. Páant ã watachah, tac yoób hora dée wéheat laiħcan, niħat ĩ yayáh bejep be. ² Túttimah, Dios pebh ñuhnit siete ángelwādih wā enep be. Biħh queédih siete póojat nahnadih ã wũħup be. ³ Biħh ángelbut orojĩh ĩ chājni pamapdih bíbohni Diosdih cáo wũhna ĩ cáagat naa pébh ã juí ñuhup be.* Búdí chej jumni cáwat pínahdih caandíh ĩ wũħup be, niħat Dioíhwā ĩ uúbát biícđih widnit, Dios ã chúudup pebh jumni oro naajĩh ã cáo wũhat pínah niijná.* ⁴ Páant ã cáo wũhuchah, caán chej jumni jeí, Dioíhwā ĩ uúbát biícđih Dios pebh ã chao ñah bejep be. ⁵ Páant ã cáo wũhat túttimah, caán naadíh bóo tuu tãóhdih caan pámapna náo yac péanit, baácboó ã puoh jéena bojop be.* Páant ã puoh jéenanachah, úum náah

* 7:16 Sal 121.6; Is 49.10

23.2; Is 49.10; Jn 4.10; 7.37

Ex 30.1,3; Sal 141.2; Ap 5.8

* 7:17 Sal 23.1; Ez 34.23; Jn 10.1-16

* 7:17 Is 25.8; Ap 21.4

* 8:5 Lv 16.12; Ez 10.2

* 7:17 Sal

* 8:3 Am 9.1

* 8:3

ɟumni wedóát énoh bícdih tɔbit ã yeéj yáanachah, baác ã méménap be.*

⁶ Túttimah, queét siete ángelwã ĩ bíbohni póojat nah-nadih póojat túut ĩ chãjap be.

Jwíh cuatro póojat nahna

⁷ Bíc ángel ã jwíh póoj waáwáchah, mah cámahni dahna, iigni tɔt táohna bícdih, meép wid ɟumni, baácboó ã yúug jéenep be. Páant ã yúug jéenechah, tacdih yoób dée bɔwájeh baác ã iiguíp be. Tacdih yoób déejeh máa, ylípbat, ã iigáh bejep be.*

⁸ Caán túttimah, bíh ángel jwɔh ã bíbohni nahdih ã póojop be. Páant ã póojochah, búdí jee páh bóo, iigni dah, jeámant bɔúg jéen bejnit, búdí mɔjna ã bɔúg báahap be. Páant ã bɔúg báahachah, búdí mɔj tacdih yoób dée meépjuh ã túut nɔumúp be.* ⁹ Caán ã bɔúg báahapboó búdí mɔjdih moón queejwá ĩ wɔnɔp be. Caánboó pahni dahwani jáajnábut ã daabáh bejep be.

¹⁰ Caán túttimah, bíh ángel jwɔh ã póojop be. Páant ã póojochah, búdí yɔyú iigát pah bóo iigni cúi, jeámant bɔúg jéen bejnit, biquí mɔjna bɔúg báahnit, meo waócáh-nadihbut ã chúúúp be.* ¹¹ Páant ã bɔúg báahachah, nihat ã chúúhni óoni mɔjna ã túut nɔumúp be. Páant ã óonachah, dawá cáacwã caán mahdih babhna, ĩ wɔnɔp be. Caán cúi “Óoni”, ã wút ɟumɔp be.*

¹² Bíc peihcannit ángelwã ĩ póojat túttimah, bíh ángel jwɔh ã póojop be. Páant ã póojochah, yeó, widh, cúiwãbut tacdih yoób déejeh ĩ yeh iigát ã bɔudáh bejep be. Pánihna,

---

* 8:5 Ex 19.16; Ap 11.19; 16.18   * 8:7 Ex 9.23-25; Ez 38.22   * 8:8 Ex 7.17-21   * 8:10 Is 14.12   * 8:11 Jer 9.15; 23.15

chénena míc hora pohba yeó ã chãhcap be. Cheibut chénena míc hora pohba widh, cúiwã ï yeh iigcáp be.*

¹³ Queét chénena míc ï póojat túttimah, jwúub enna, búdí jao jiijnídih wã enep be. Caán ã niíj ñaacáchah, wã joyóp be. “¡Yeejép pohba! ¡Yeejép pohba! ¡Yeejép pohba! Wēpép ángelwã buu jwuh póojat túut caá ï chãjap. Páant ï póojochah, chah yeejép yoobát nin baác dih jumnit ï yapbipna caá”, ã niíj ñaacáp be.

9

Quinto póojat nah

¹ Queét chénena míc ángelwã ï póojat túttimah, bíh ángel jwuh ã bíbohni nahdih ã póojop be. Páant ã póojochah, cúí pah iigni ángel japmant ã buúg jéen júúwáchah, wã enep be. Numah bóo ítna dei bejnit, ã wãtat pínah niijná, Dios llavedih caandíh ã wũhup be. ² Caanná dei juibínit, ã wãtachah, búdí tuu jeí ã bac júúwúp be. Caán jeí ñahna, yeodíh, jeádihbut ã jãhachah, nihat ã dupúáh bejep be.* ³ Caán jeí cãtíh jumnit díguipwã pah jígohni baácboó ï bej peét bejep be. Dúo ã tuúbát panihnidih bíbohni, cáacwãdih tuúbhna, búdí tubanit pínah ï jumup be.* ⁴ Páant cáacwãdih yeejép ï chãjachah yuhna, yílpidih, máadih, bíh ï momnidihbut Dios ã yéejaat túutcap be. Caán ã wũt búudhca naáhwãdihjeh ã yéejaat túutup be.* ⁵ Pánih yéejaat túutna yuhna, ã mao yohat túutcap be. Cinco widh pohba yeejép ã tuúbát túutup be. ⁶ Páant ï tuúbúchah, tubit tubanit, cáacwã ï wunat pínahdih búdí ï bidbipna caá. Páant ï bidichah yuhna, queétdih Dios ã wunat túutcan niít.*

* 8:12 Ex 10.21-23; Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15 * 9:2 Gn 19.28 * 9:3 Ex 10.12-15 * 9:4 Ez 9.4 * 9:6 Job 3.21; Jer 8.3

⁷ Queét díguipwā míc maonit pínah caballowā pah ĩ jígohop be. Maáta ĩ d̄wát oro júdunadih ĩ d̄wúp be. Íih móot cáaquíh móotna pah ã jígohop be.* ⁸ Íih yoócnabut yaádíh waó yoóc pah bóo maátne ĩ d̄wúp be. Íih maobút jíóih maoná pah ã jígohop be.* ⁹ Íih tacadih ĩtah chóona ĩ d̄wúp be, íih bácahdih jáhat pínah niijná. Íih muj jwápana ã yáaat, dawá caballowā p̄túni chóonadih wáinit, míc mawadih bejna, ĩ n̄awat pah ã yáanap be.* ¹⁰ Íih doomántbut tuúbát doóbhna ã jumup be. Pánihna, cinco widh pohba ĩ tuúbáchah, cáacwā búdí ĩ tubanap be. ¹¹ Nump bóo tólihdih moón ĩ maáh ángel queét díguipwādihtut wutni ã jumup be. Hebreo wéheatjĩh caán Abadón ã wūt jumup be. Griego wéheatjĩh Apolión ã wūt jumup be. Páant niijná, “Yéėja Beedáni”, niijná ĩ ch̄ajap be.

¹² Díguipwā cáacwādihtut yeejép ĩ tubúp ch̄uúat túttimah, ĩ jwíih yeejép yapatji ã péanap be. Caán túttimah, chéne láa cáacwā yeejép ĩ jwúub yapbipna caá, páant muntih.

Sexto pójat nah

¹³ Bícjĩh bóo téihya ángelwā ĩ pójat túttimah, bíih ángel jwuh ã bíbohni nahdih ã pójop be. Páant ã pójochah, Dios pebh jumni oro naá yapatna jumni mona cātĩh, wéheat ã yáa bacap be.* ¹⁴ Pánih wéhena, caán pójoni ángeldih nin pah ã níj naáwáp be: “Éufrates wūt jumni muj jwéejboó queét chénena míc chéonitji ángelwādihtut ma wataá”, ã niijp be. ¹⁵ Páant ã niijchah joinít, caán ángel queét chénena míc ã watat túutnitdih ã watap be, dawá cáacwādihtut ĩ mawat pínah niijná. Queét ángelwā Dios ã ch̄ajap túutni hora, yeó jáap, widh, jópchidihjeh

* 9:7 Jl 2.4   * 9:8 Jl 1.6   * 9:9 Jl 2.5   * 9:13 Ex 30.1-3

páina ĩ chājap be. Pánihna, ĩ páini hora ã juyúchah, nihat cáacwādhī tac yoób déejeh mawat túut caá ĩ chājap.

¹⁶ Íih soldadowādhī jenah ennit, “Dos cientos millones caballowājhī chūdnit soldadowā ĩ jumna caá”, ĩ niijíchah, wā joyóp be.

¹⁷ Caballowādhī, queétjhī chūdnitdihbut wā enechah, nin pah ĩ jígohop be. Queétjhī chūdnitíh bácah jāhat ĩtah chóona, chod dūni, jeá jaihi, búo jumni chóona dūonít dih wā enep be. Caballowāíh waó, jió waoná pah ã jígohop be. Íih jacmant tūu iigát, ĩtah chej jum wíjhi, tūu jeí bícdih ã bacap be. ¹⁸ Pánihna, caballowā jacmant bacnijíh tacdih yoób dée cáacwādhī ĩ mawap be. ¹⁹ Queét caballowā íih jacmant, íih pījmantbut cáacwādhī ĩ mawap be. Íih pīj mai pah jígohni jumna, caanjíh cáacwādhī ĩ chāacáp be.

²⁰ Obohjeéhtih, dawá ĩ mao judhnitboó búdí yeejép ĩ yapachah enna yuhna, ĩ yéej chājatdih ĩ cádahcap be. Nemépdih ĩ wēi cádahcap be. Orojíh, platajíh, bronce wūt jumni ĩtahjíh, jeejíh, máajíh ĩ chājnīdhī “Dios caá”, ĩ niij jenah joyát dih ĩ wēi cádahcap be. Caán ĩ pāpni jéih encan, jéih joicán, jéih jibcanni ã jumuchah yuhna, caandíh ĩ wēi cádahcap be.* ²¹ Bíh ĩ yéej chājatdihbut ĩ cádahcap be. Cáacwādhī ĩ mawat, ĩ weha máha nihcannitjíh ĩ yéej chājat, ĩ nūmát, ĩ jiwát dihbut ĩ cádahcap be. Pánih cádahcan, ĩ túut nūmcáp be.*

10

Bainí papélah quiít bitdih ángel ã ub jūúwát

* 9:20 Sal 115.4-7; 135.15-17; Dn 5.23 * 9:21 Ex 8.15,19

¹ Túttimah, biñh wēpép ángel mah tólih díitna ññhni japmant ã dei jũúwáchah, wã enep be. Áih wao cháh maí pahni júdu ã jumup be. Áih móot yeó ã yeh iigát pah ã yeh iiguíp be. Áih wiona máa iigní pah ã jíghop be. ² Bainí papélah quiít dih watni ã tewep be. Áih jéihyepmant bóo wio nah búdí mujna chñi ññh, wáyámant bóo nah jiaboó ã chñi ññhup be. ³ Páñih ññhñit, búdí úum náah jumni ã wēp ejep be. Páant ã ejat túttimah, siete láa énoh ã ññún puñat pah bóo jepahatdih wã joyóp be. ⁴ Páant ã jepahachah joinít, wã daác jwíhip yuh be. Obohjeéhtih, páant wã daacát túut chājachah, jeámant weemdíh nin pah áí niijíp be. “Siete énoh yáaat pah bóo ã niijátjidih ma daacca bojó”, ã niijíp be.

⁵ Páant ã niiját túttimah, búdí mujdih, jiadíhbut chñi ññhni ángel áih jéihyepmant bóo muj nahjñh ã júut ññhanap be. ⁶ Páñih júut ññhanit, nin pah ã niijíp be: “Dios ã enechah, túi yoobóp dih wã naóhna caá. Caánboó páantjeh jumni, nihad dih chājñi ã jumna caá. Japmant moondíh, nin baác dih, nin baác dih moondíhbut, búdí mujdih, búdí mujdih moondíhbut chājñi caá. Bũũ páant bóojeh tigaá ã páñat. ⁷ Péeni ángel áih póojat nahdih ã póojochah, ‘Nin pah wã chāj bipna caá’, Dios ã niijátji pah ã yap bipna caá. Jon játih cáacwādih naóhcan yuhna, ã naáwát dih naóh yapanitboodíh át túi naóh beedánap wut jñ. Páant ã niij naáwátjidih bũũ jwuh ã chāj bipna caá”, caán ángel ã niijíp be.*

⁸ Páant ã niiját túttimah, weemdíh daacát túut canniji ã jwũub naáwáp be, páant mũntih. Nin pah áí niijíp be: “Búdí mujdih jiaboó chñi ññhni ángel pebhna ma bejeé. Caanná juibínit, ã bíbohni papélah quiít bitdih ma mũũú”,

* 10:7 Ex 20.11; Dt 32.40; Dn 12.7; Am 3.7

ã niijíp be. ⁹ Páant ã niijíchah joiná, ã pebhna bejnit, caán quiítbitdih wã úúbúp be. Páant wã úúbúchah joinít, nin pah weemdíh ã niij jepahap be: “¡Dáa! Ma jeémé. Ma jwíh jeéméchah, belo mac pah ã túi núum jwuhbipna caá. Obohjeéhtih, ma wutat túttimah, nema bijat panihat meemdíh ã jũóhbirna caá”, ã niijíp be.

¹⁰ Páant ã niijíchah joinít, caán quiítbitdih úbnit, wã jeémép be. Páant ã niijátji biíc yoobó, belo mac pah ã túi núum jwuhup be. Obohjeéhtih, wã jeémát túttimah, nema bijat panihat ã jũúwúp be.* ¹¹ Caandíh wã jeémp péanachah, jeámant nin pah weemdíh ái jwúub niijíp be, páant muntih: “Nihat baácdih moón, mácah wéhenit, ĩ maátabut, túttimah ded pah ĩ yapat pínahdih ma naóh yapanaá”, ã niijíp be.

11

Dios naáwátidih chénewã naóh yapanit

¹ Túttimah, jenah enat pínah dii doóbhdih ángel weemdíh ã wũhup be. Caán doóbhdih ã wũhuchahjeh, nin pah Dios ái niijíp be: “Wíih mũudíh ma jenah enbi jwuhúú. Caán mũudíh juibí jenah ennit, weemdíh ĩ cáo wũhat naadíh, weemdíh wéinitdihbut ma jenah eneeé.*

² Obohjeéhtih, caán mũú jóocmant bóo juúhdih ma jenah enca bojoó. Caán juúh judíowã nihcannitdih wũhni caá. Queét cuarenta y dos widh pohba wíih tátchidih, caán tátchidih moondíhbut tũbit yeejép ĩ chãjbipna caá.*

³ Wíih doonádih ĩ naóh yapaat pínah niijná, chénewã wíihwádih wã wahbipna caá. Páant wã wahachah, jũiná dũwát chóonadih dũonít, mil doscientos sesenta yeó jáap-jeh ĩ naóhbipna caá”, ã niijíp be.

* 10:10 Ez 2.8-3.3
21.24

* 11:1 Ez 40.3; Zac 2.1-2

* 11:2 Dn 7.25; 12.7; Lc

⁴ Queét naóh yapanit chéne olivo wūt jumni nahna panihnit, chéne jí cáagat nahna panihnitbut ĩ jumna caá. Dios nihat Maáh pebh queét ĩ ñuhna caá.* ⁵ Det queétdih en jūihnit ĩ yéej chājíhichah, íih jacmant bóo tūū iigát panihatjīh queétdih ĩ maobipna caá. ⁶ Queét chénewā ĩ naóh yapaat pah bóo mah ā buugcát pínah wēpat ĩ bíbohbiipna caá.* Mujdih meép mujnajeh túut nuumát pínah wēpatbut ĩ bíbohbiipna caá.* Nin baácdih moondíh judhcabit wunatna ĩ wūhat pínah wēpatdihbut ĩ bíbohbiipna caá. Pánihna, ĩ náahat pah bóo ĩ chājbiipna caá.*

⁷ Páant ĩ naóh yapa péanachah, nump bóo tólihboó jumni Namó bac jūóhnit,* naóh yapanitjīh míic maonit, queétdih ā mao yohbiipna caá.* ⁸ Páant ā mawat túttimah, Jesúsdiĥ ĩ péoh dodh mao yohniji búdí tútchidiĥ bóo namáboó íih báciahnaji ā ñajbiipna caá. Caán tútchidiĥ moón tūbit yeejépwā caá. Sodoma tútchidiĥ moón, Egipto baácdih moonbút ĩ niĥat pah ĩ jumna caá.* ⁹ Pánihna, bíic peihcanni yeó jáap túi ñaj, bíih yeó jáap tac yoób íih báciahnaji ā ñajbiipna caá. Páant bóí yeó jáap ā ñajachah, niĥat baácdih moón ĩ wēi enat pínah niijná, íih báciahnajidiĥ ĩ yohat túutcan niít. ¹⁰ Queét chénewā, cáacwādiĥ moh yéejanitji ĩ wunuchah ennit, niĥat baácdih moón búdí ĩ wēibiipna caá. Pániĥ wēina, queét míicjeh bíí déediĥ ĩ míic wūhbiipna caá.

¹¹ Íih báciahnaji bíic peihcanni yeó jáap túi ñaj, bíih yeó jáap tac yoób Diosboó queétdih ā jwūub boobipna caá. Páant ĩ boo pud jūúwúchah ennit, niĥat cáacwā

* 11:4 Zac 4.3,11-14 * 11:6 1R 17.1 * 11:6 Ex 7.17-19 * 11:6 1S 4.8

* 11:7 Dn 7.7; Ap 13.5-7; 17.8 * 11:7 Dn 7.21 * 11:8 Is 1.9-10

queétdih ĩ en wúhi bejbipna caá.* ¹² Pánihat túttimah, jeámant wéheat búdí ā yáanachah, ĩ joibípna caá. Queét chénewādih nin pah ā niibípna caá: “Ninboó ñi púuh laáb jūúwú”, ā niibípna caá. Páant ā niijfchah joinít, queétdih jūihnitji ĩ enechah, mah tólihjĭh ĩ púuh laab béjbipna caá.* ¹³ Páant ĩ púuh laab béjechah, baác búdí ā mémébbipna caá. Páant ā méménachah, caán tútchidih bóo dawá munná ā buugúchah, siete mil cáacwā ĩ wunbipna caá. Bitá wuncannitboó en wúhi bejna, “Dios chah wēpni caá”, ĩ niibípna caá.*

¹⁴ Pánih yeejép yapna, chéneji cáacwā yeejép ĩ yapap be. Páant ĩ yapat túttimahbitjeh, bíic láa yeejép ĩ jwúub yapbipna caá, páant muntih.

Péeni nahdih ā póojat

¹⁵ Túttimah, péeni ángel jwuh ā bíbohni nahdih ā póo-jop be. Páant ā póojochah, jeámant ĩ wēp wéhenachah, wā joyóp be. Nin pah ĩ níj wēi naáwáp be:

“Jwĩ íp Dios, ā wūúh Cristo bícdih nin baácdih moondĭh ĩ wutuchah, buu jwuh nihatdih ĩ jepahat túutna caá.

Dios ā maáh jumát ā buudcán niít”, ĩ niijp be.*

¹⁶ Páant ĩ niijfchah joinít, Dios pebh chūudnit veinticuatro maátabut, páah yoh ñajnit, caandĭh ĩ weñep be.

¹⁷ “Maá, meém caá chah wēpni. Jon játih meém matát jumap tajĭ. Buubut ma jumna caá. Buu jwuh nihatdih ma wutuchah, ma wēpatjĭh ma jepahat túutbipna caá. Páant ma chājachah ennit, ‘Túina caá’, meemdĭh jwĩ niijná caá.

---

* 11:11 Ez 37.5,10 * 11:12 2R 2.11 * 11:13 Ap 6.12; 16.18 * 11:15 Ex 15.18; Dn 2.44; 7.14,27

¹⁸ Nin baácdih moón meemdíh jepahcannitboó, ï ïjip yuh jĩ. Páant ï jepahcatji jíib, bũũ meémboó queét-dih búdí íjnit, peéh chājat túut caá ma chājap.* Wunnitjidih ma peéh chājbipna caá. Obohjeéhtih, míihwā ï túi chājatji jíib, queétboodíh ma túi chājbipna caá. Ma naáwát-dih naóh yapanitji bita míihwā bícdih majeéh jumnit, ï túi wēibipna caá. Maátadih, moh yéejnitdihbut míihwā ï jumuchah, ma túi chājbipna caá.* Nin baácdih moondíh yéejanitdih bũũ yohat túut caá ma chājap”, ï niijíp be.

¹⁹ Páant ï niiját túttimah, jeáboó jumni Dioíh muú jęc pāa lajnidih wā enep be. Pánih enna, caán muú díftna, Dios cáacwādih teo wáacat túut niijná, ã naóh daácní naaná ã ñhat paihdihbut wā enep be. Caandíh wā enechah, búdí úum náah jumni wedoát énoh ã yáanachah, baác méméat bícdih, mah cámahni dahnabut ã joh buugúp be.*

12

Yad wili, Maí Dũũnibut

¹ Páant úum náah jumni ã yapat túttimah, nin baácboó ded pah ã yapat pínahdih Dios jeáboó ã júutur be. Pánih júutni oboh jumni nihcan be. Jeáboó yad wili mi jumuchah, wā jwíih enep be. Míih yégueh yeo páh ã yeh iiguíp be. Caánt widhdih mi chũi ñhũur be. Maáta ï dũwát júdu dée, doce cúiwā jumni júdudih mi dũwúp be. ² Caánt mi weép jáaana, tũbit mi ñaacáp be.*

³ Túttimah, jeáboó jwúub ennit, búdí maí dũũnidih wā enep be. Caán siete waó jumni ã jumur be. Waó jumat pah

* 11:18 Sal 2.5; 110.5   * 11:18 Sal 115.13   * 11:19 Ap 8.5; 16.18-21

* 12:2 Mi 4.10

maáta ĩ d̄wát júdnadih ã d̄wúp be. Diez mona jumni ã jum̄p be.* ⁴ Áih p̄j̄j̄h cúiwādi h tacdi h yoób dée ã ʉb p̄i yoh jéenanap be. Pánihna, yad wili weép jáaanachah ennit, mi wūh̄dih joó jeémát tút niijná, mi pebh caán maí ã páñap be.* ⁵ Páant ã páñachah, newé weépdih mi túh̄p be.* Caán wébít nihat baácdih moón ĩ maáh pínah ã jum̄p be. Páant Maáh chah wēpni ã jum̄chah, cáacwā caandíh ĩ jéih yap yohcan níft. Páant ã cáac jum̄chahjeh, Dios ã pebhna caanbítdih ã ʉb ñah bejep be.* ⁶ Páant mi wūh̄dih ã ʉb bejat túttimah, cáac wihcapboó, Dios ã ámoh jwejepjina beh wili mi jwei béjep be. Caanná mi jum̄chah, míl doscientos sesenta yeó jáap Dios caántdih ã en dawáp be.

⁷ Páant mi jweyát túttimah, jeáboó ĩ míic mawachah, wā enep be. Miguel áih ángelwā bícdih jūh̄nit, Maí D̄uni áihwā bícdih ĩ jum̄pna míic mawadi h ĩ juib̄nap be.* ⁸ Páni h míic maonit, Miguelwāboó Maí D̄uniwādi h yap yohnit, jeáboó ĩ jwūb̄ jum̄at tútcap be. ⁹ Páni h yap yohna, caán Maí D̄uni, nemépwā ĩ maáh, Satanás wūt jum̄nidih, áihwā bícdih nin baácna ã yohop be. Nihat baácdih moondíh yeeni caá ã jum̄p.* ¹⁰ Túttimah, jeámant nin pah biíh ã wēp naáwáchah, wā joyóp be:

“B̄u jw̄h jw̄i íp cáacwādi h ã túi ʉbna caá, buca. Jw̄i íp ã wutatdi h yap yohnit ĩ wihcan caá. Á wahni Cristodi hbut det yap yohnit ĩ wihcan caá. Nemépwā ĩ maáh jeáboó jum̄nijidi h baácboó ã yoh jéenanap be. Caán nemépwā ĩ maáh yeó jáap jum̄at pah, chei jum̄at pahbut jw̄i déewā panihnit

* 12:3 Dn 7.7 * 12:4 Dn 8.10 * 12:5 Is 66.7 * 12:5 Sal 2.9 * 12:7 Dn 10.13,21; 12.1; Jud 9 * 12:9 Gn 3.1; Lc 10.18

Jesúíhwādh 'Nit yeejépwā caá', jwí ípdih níj naóh yacna ā chāj jwuhup jī.*

¹¹ Queét Jesúíhwā Oveja Wūúh meépdih túi jenah joinít, nemépwā í maáhdih í yap yohop be. 'Jesucristo wun wūhna, jwí yéejatdih ā yoh wūhup jī', ni-ijnít, nemépwā í maáhdih yap yohnit í jumna caá. Páant túini doonádih í naáwát peéh, bita queétdih í mawíhichah yuhna, Cristoíh doonádih í naóh cádahcap be.

¹² Nemépwā í maáh baácboó yoh jéenani ā jumuchah ennit, yeéb jeáboó jumnit ñi weñeé. Obohjeéhtih, yeéb con baácboó jumnit, búdí mujboó jumnit-but moh yéejnit ñi jumbipna caá. Pánihna, caandíh peéh chājat pínah toáh jūúwúchah jéihna, nemépwā í maáh búdí ā íjna caá. Pánih íjnit, ñi pébhna juibína, yeebdíh ā moh yéejabipna caá", āi niijp be.

¹³ Miguel caandíh ā yohatdih jéihnit, Maí Dūuni wébít índih ā ñūun béjep be. ¹⁴ Obohjeéhtih, Dios caántdih búdí jawíh muj jwápa pah bóo ā wūhup be, cáac wihcapboó mi jíj jwei béjat pínah niijná. Caanná mi juibíat túttimah, bíic peihcanni jópchi túi beéd, bíh jópchi tac yoób Dios caántdih ā en daobípna caá, Maí Dūuni caántdih ā yéejacat pínah niijná.* ¹⁵ Caanná mi bejehchah, caántdih daabáat túut niijná, búdí muj pah bóo Maí Dūuni ā éeguep be. ¹⁶ Páant ā éeguechah ennit, caántdih wapat túut niijná, baácboó ā dúuc bejep be, ā éegniji mah caán ítboó ā noj yác bejat pínah niijná. ¹⁷ Páant ā noj yác bejehchah ennit, caántdih jéih maocan, Maí Dūuni búdí ā íjip be. Pánih íjnit, caántdih buujácan, mi jūimená, Dios ā wutatdih jepahnit, Jesúíh túini doonádih jepahnitdih míic mawadh

* 12:10 Job 1.6-12; Zac 3.1

* 12:14 Dn 7.25; 12.7

ã bejep be. ¹⁸ Pánihna, Maí Dũũni búdí mũj jwééjdiŋ bóo óondih ã jũibí ñũhũp be.

13

Búdí mũjmant aáb jũóhni Namó

¹ Páant caán óondih Maí Dũũni ã jũí ñũhũchah, caán búdí mũjmant Namó jwũh, pah jũinít, ã aáb jũúwúchah, wã enep be.* Caán Namó queét chénewã Dios naáwátđih naóh yapanitjidiŋ maonijeh mũntih ã jũmũp be. Caán siete waó jũmni, diez mona jũmni ã jũmũp be. Áih mona jũmat pah maáta ĩ dũwát júdũnadih ã dũwũp be. Áih waonáđihbũt wũt daácni ã jũmũp be. Caán wũtna “WEÉM CHAH WĚPNI CAÁ”, ã niij daacátđih enna, Dios búdí ã íijna caá.* ² Caán Namó jió daacá, wěpép bejni, tac behni pah ã jũmũp be. Búdí jítcha jũmni, búdí téih chóabũt jũmni, wěpép ã jũmũp be. Áih jac búdí jió jac pah bóo ã jũmũp be.* Maí Dũũni bóo Namó ã wũtat pínah wěpatđih ã wũhũp be. Pánih wũhna, queét chénat pah niŋat cáacwáđih wũtat túut niijná, caandíh maáh ã waadánap be. ³ Caán Namodiŋ mao yohíhna, bíc wao dáhđih ĩ búũh baacátji jwũũb ñũũmni ã jũmũp be. Pánihna, caán ã jwũũb ñũũmátjidiŋ ennit, niŋat cáacwã en wáhi bejni, Namó queéđih ã wũtũchah, ĩ jepahap be. Niŋat áihwã ĩ jũmũp be. ⁴ Namó ã wũtat wěpat pínahđih Maí Dũũni ã wũhũchah enna, cáacwã bóo bódicha caj yoh ñajnit, caandíh ĩ weñep be. Namodiŋbũt ĩ weñep be. Pánih wěina, nin pah Namodiŋ ĩ niij weñep be: “Bíh meém ma wěpat panihni ã wihcan caá. Det meemđih míc maona, ĩ jéih yap yohcan niít”, ĩ niijp be.

* 13:1 Dn 7.3 * 13:1 Ap 17.3-12 * 13:2 Dn 7.4-6

⁵ “Chah wēpni caá”, Namodih niijnít, Diosdih yeejép ĩ wéhenachah yuhna, Diosboó joyáh bojnit, cuarenta y dos widhjeh maáh ā jummat túutur be. ⁶ Caán Namó Diosdih, áih wūtdih, ā jumurdih, jeáboó jumnitdihbut yeejép ā wéhenap be.* ⁷ Dioíhwādh míc maonit, queétdih ā yap yohop be. Páant ā yap yohochah yuhna, Dios ā enah bojop be. Páant caandih Dios ā wutcah, āta jéih yap yohcan tagaá. Pánihna, nihat cáacwā poomp jummat pah, nihat mácah wéhenit, nihat baácdih moondih Namó maáh ā jum jwuhur be.* ⁸ Nihat Diosdih jepahcannit mícjeh Namó pebh jwibí bódicha caj yoh ñajnit, caandih ĩ weñep be. Dios nin baácdih ā chājat pínah játih, áihwā pínah ĩ wūtnadih átát daacáp wut jī. Caán ā daácní tólih Oveja Wūúh ĩ maoniíh tólih caá. Pánihna, caán tólihdih ĩ wūtdih daacca naáhwā mícjeh Namodih ĩ weñep be.*

⁹ ¡Det molít jumna, ĩ joyoó naáh!

¹⁰ Det nemat muúboó nemnit pínahdih ĩ nembipna caá.

Det jwáag maonit pínahdihbut ĩ jwáag maobipna caá.

Pánihatdih jéihna, jwiít Dioíhwā yeejép yapna yuhna, caandih túi jenah jói cádahcat caá náahap.*

Baac dítmant jūóhni Namó

¹¹ Túttimah, biíh Namó baácmant ā bac jūúwúchah, wā enep be. Oveja wūúh chéne jáap mona jūóhnbít pah jígoñni úum náah ā wihcap yuh be. Obohjeéhtih, ā wéheat úum náah jumni ā yáanap be. ¹² Pánihna, mujmant jūóhni Namoboó, baácmant jūóhndih maáh ā waadánap be. Páant ā maáh waadániboó, nihat baácdih moondih mujmant jūóhni Namó, búuh baácnijidih ā weñat túutur be. ¹³ Baácmant jūóhni Namó ā wēpatdih júutnit, búdí

* 13:6 Dn 7.8,25; 11.36 * 13:7 Dn 7.21 * 13:8 Sal 69.28; Ap 3.5 * 13:10 Jer 15.2; 43.11

iigát déedih jeámant ã buúg jéen jũúwát túutur be, cáacwã caandíh en wúhi bejnit, ĩ jepahat pínah niijná. ¹⁴ Mũjmant jũóhni ã wutuchah, baácmant jũóhniboó ã wēpatjĩh cáacwãdih ã yeenap be. Pánih yeena, jwíih jumni pah jígoñdih ã pāpat túutur be. Caán jwíih jumni íibat naajĩh ĩ búuh baác yohniji yuhna, ã jwúub boonap be. Páant ĩ chājachah enna yuhna, Dios páantjeh ã enah boj jwuhur be.* ¹⁵ Baácmant jũóhni Namoboó mũjmant jũóhni pah jígoñni ĩ pāpnijidih caolih ã jéyanachah, ã wéhenap be. Det caán pāpnidih ĩ wēicat enna, ã mao yohat túutur be. Diosboó caandíh páantjeh ã chāj jwuhat túutur be. ¹⁶ Caán baácmant jũóhni Namonihat cáacwãdih biquína íih jéihyepmant bóo téihya páhanadih, bitadih íih móot juúhnadih ã daacát túutur be. Oboh jumnit, maáta, dawá bíi dée bíboñnit, moh yéejnit, teo wúhñit, teo wúhcannitdih, nihat bíic yoobó ã daacát túutur be. ¹⁷ Caán jwíih jumni Namonihat biquínadih áih wútdih, bitadih áih número dih daacca naáhwãdih ã júb chājat túutur be.

¹⁸ Caán daacát dih túi jéihyat caá náahap. Dios ã teo wáacatjĩh jéihñit jumna, Namoih daacát dih ñi túi beh enbipna caá. Caán número newéih wút ã jumna caá. Áih número seiscientos sesenta y seis caá.

14

Oveja Wúúh, ã ñíonitbut

¹ Túttimah, jeáboó jumni Sión wút jumni jeejĩh ñuhni Oveja Wúúhdih wã enep be. Ájeéh dawá, 144 mil cáacwã ĩ jumur be. Queét áih wútdih, ã íipĩh wútdihbut íih móot juúhnadih daácnit ĩ jumur be.* ² Queétdih wã

* 13:14 Mt 24.24; 2Ts 2.9-10

* 14:1 Ez 9.4; Ap 7.3

joyóchah, jeámant ái yáanap be. Búdí dóo ã yáaat pah, búdí énoh ã yáaat pahbut ái yáanap be. Árpas ĩ niijní biitat dahna ã yáaat pahbut ái yáanap be. ³ Caanjíh maáh ã chúudup pebh, chénena míic dawá quíibna jum-nit ángelwã, veinticuatro maáta pehbbut, queét 144 mil cáacwã ĩ ñuhup be. Caanjíh ñuhnit, jáap ewatdih eona ĩ chãjap be. Nin baác dih jumnitji yéejat yohnit, ã táí ubnit jumna, queétjeh caán jáap ewatdih ĩ jéihyep be. ⁴ Queét ĩ weha mána yaádh nihcannitjĩh yéej chãjcannit jumna, Oveja Wũúhdihjeh táí péenit ĩ jumup be. Yeejépwãjeéh jumnitjidih Diosboó áihwã pínah ã ubup be. Queétboó áihwã pínah, Oveja Wũúh pínahbut, táí jepahnit ĩ jumup be.* ⁵ Pánihna, yeecannitjeh jumna, yéejat wihcannit míic ĩ jumup be.*

Biíc peihcannit ángelwã ĩ naóh jéenaat

⁶ Túttimah, jeáboó yeó nump biíh ángel ã jiijíchah, wã enep be. Dioíh túini dooná páantjeh jumnidih nihat cáacwã poómp jummat pah, nihat mácah wéhenit, nihat baác dih moondíh naóhni ã jumup be. ⁷ Caán ángel wēp naóhna, nin pah ã niíj jéenanap be: “Diosdih ñi úumú. Bũ jwuh cáacwãdih peéh chãjat túut caá ã chãjap. Pánihna, caandíh ñi wēi naáwá. Caánboó nihat jeáboó jumnidih, nihat con baácboó jumnidihbut chãjni caá. Pánih wēpni ã jumuchah jéihna, caandíh bóricha caj yoh ñajnit, ñi weñeé”, ã niijp be.

⁸ Páant ã niiját túttimah, biíh ángel jwuh nin pah ã niíj jéenanap be: “¡Ñi joyoó! Babilonia wūt jumni búdí tátchidih moón wēpni ĩ jumuchah yuhna, queétdih Dios jáantjeh ã yoh beedána caá.* Queét páant ã yohnit

* 14:4 Ex 23.19; Stg 1.18   * 14:5 Sof 3.13   * 14:8 Is 21.9; Jer 51.8; Ap 18.2

nihat bitadilh ĩ yéej chājat túutup be. Máihnit, bitadilh ĩ wūhuchah, queébtut biíc yoobó tubit yeejép ĩ chājap be. Pánih chājna, ‘Dios caá’, ĩ niij pāpnidih ĩ weñechah, queébtut ĩ en yacap be”, ã niijíp be.

⁹⁻¹⁰ Queét chéne ángelwā ĩ niiját túttimah, biih ángel jwuh, nin pah ã niij jéenanap be: “Det Namodih, ã pāpat túutnidihbut wēinit, ĩih móotdih, téihyadilh áih wūt daácnitdih Dios ã peéh chājbiipna caá. Dios queétdih búdí ĩijnit, iiguípna ã wahbiipna caá. Caán dūbcanni iiguípboó jumna, queét tubit tubana, moh yéej náah jumnit, tubit ĩ ñaácbiipna caá. Áih ángelwā, Oveja Wūúhbut ĩ enechah, yeejép ĩ yapbiipna caá.* ¹¹ Caán iigát tuu jeí ã yaicán niít.* Queét tubit jígah náah jumnit páantjeh ĩ jumbiipna caá. Nihat cáacwā Namodih bódechah caj yoh ñaj wēinitdih, yeejép tubat páantjeh ã jumbiipna caá. Yeó jáap jummat pah, chei jummat pah biíc yoobó ĩ tubabiipna caá. Á pāpat túutnidih wēinit, áih wūt daácnitdihbut páant yeejép ĩ yapbiipna caá”, ã niijíp be.

¹² Páant yeejép ĩ yapachah ennit, jwiít Dioíhwāboó ã wutatdih jepahnit, Jesúsdi h cádahcat caá náahap.

¹³ Túttimah, jeámant ã jwúub wéhenachah, wā joyóp be. “Nindih ma daacá: ‘Det Jesúsíhwā caandíh cádahcannit jumna, ĩ wunat túttimah, búdí ĩ wēibiipna caá’ ”, áí niijíp be.

Páant ã niiját túttimah, Túini Espíritu jwuh nin pah ã niijíp be: “Páant ta tigaá. Yoobópdi h tigaá. Queét búdí ĩ tewatdih péanit, ĩ choobípna caá. Dios pebhboó ĩ púuh laáb juibínachah, ĩ túi chājatjidih jéihnit, queétdih ã túi chājbiipna caá. Pánihna, queét caanná juibínit, búdí ĩ wēibiipna caá”, ã niijíp be.

* ^{14:9-10} Gn 19.24; Sal 11.6; Is 51.17; Jer 25.15; Ez 38.22; Ap 16.19   * ^{14:11} Is 34.10

Dios cáacwãdih ã ñíwat

¹⁴ Túttimah, túi baabní mah tólihjih wã enep be. Caán mah tólihjih nihat cáacwã *úud* jeñé ã *chúudup* be.* Caán *chúudni* maáta *ĩ dũwát* oro *júudih* ã *dũwúp* be. Biíc íbat túi eéep, pácahidih *ĩ bóodat* naá déedih ã bíbohóep be. ¹⁵ Túttimah, biíh ángel Dios ã *jumupmant* ã bac *jũúwúp* be. Pánih bac *jũóhñit*, mah tólihjih *chúudnidih* ã wēp ejep be: “*Buu* *jwuh* Dios ã jenahat láa ã *juná* caá. Pánihna, míih pácahi panihni ã túi baabáchah, ma bíbohni íbat naajíh míih cáacwãdih ma *ub* beedá bojoó”, ã niijíp be.* ¹⁶ Páant ã niijíchah joinít, mah tólihjih *chúudni* ã bíbohni íbat naajíh nin baác dih bóo pácahi panihnidih ã bóod *jwíhip* be.

¹⁷ Túttimah, biíh ángel *jwuh* Dios ã *jumupmant* ã bac *jũúwúp* be. Caanbút mah tólihjih *chúudni* ã bíbohni dée íbat naa *múntih* ã bíbohóep be. ¹⁸ Túttimah, biíh ángel *jwuh* Diosdih cáo wãhat naa pébh *jumni* ã bac *jũúwúp* be. Caánboó caán naadíh bóo *tuu* *iigát* dih en daoní *jumna*, nin baácboó *iig* beedáát pínah wēpat bíbohni be. Pánih bac *jũóhna*, eéep íbat naá bíbohni ángeldih ã wēp ejep be: “Con baác dih bóo *jumni* *jiwá* *iguíha* panihni ã túi ei beedná caá. Pánihna, ma bíbohni íbat naajíh caandíh ma bóod *ub* beedánaá”, ã niijíp be. ¹⁹ Páant ã niijíchah joinít, caán ángel nin baác dih bóo *iguíh* pihanadih ã bóod *ub* beedánap be. Páant ã bóod *ub* beedánit, caán *iguíh* pihanadih *ĩ búuh* *chuñat* *júáboó* ã *yoh* *yacap* be. Páant ã *yoh* *yacat* *pahjeh* *tigaá*, caandíh *náahcannitdih* Dios *búdí* *ijñit*, *queétdih* *peéh* *chãjna*, ã *yohbipna* caá. ²⁰ Pánih *yohna*, caán *tútchi* *jwéejdih* *ĩ búuh* *chuñat* *júádih* *iguíh* pihanadih *ĩ búuh* *chuñat* dée *pah* *yeejép* cáacwãdih ã mao

* 14:14 Dn 7.13 * 14:15 Jl 3.13

yohat túutap be.* Caanjíh ĩ mao yohochah, íih meép ã nooj bÁC bejep be. Caán meép mųj pah ã jumap be. Tres cientos kilómetros ã nooj béjep be. Pánih nooj bėjna, chéne metros dée ã numahap be.

15

Cáacwã yeejép ĩ yapat pínahdih siete ángelwã ĩ bíbohāt

¹ Túttimah, jeáboó enna, úum náah jumnidih wã en wúhi bejep be. Nin baácboó ded pah ã yapat pínahdih weemdíh ã júutap be. Caán oboh jumni nihcan be. Nin pah jígohtdih wã enep be: Siete ángelwã ĩ jumap be. Cáacwã ĩ yéejatdih Dios búdí íijna, queét siete ángelwãboó yeejépwãdih ã pée peéh chājat túutnit pínah be. Pánihna, siete láa pohba cáacwãdih ĩ peéh chājat pínah niijná, queétdih wahat túut ã chājap be.

² Queét ángelwãdih wã enat túttimah, búdí mųjdih wã enep be. Caan múj táí jélepni tųu iigátjĭh widni ã jumap be. Namodih, ã pápat túutnidih, áih número dih ã daacát túutatdihbut jepahcannitji caán mųj jwéejdih ĩ ñuhuchah, wã enep be. Caanjíh ñuhnit, Dios ã wūhni árpas ĩ niijní bíitat dahnadih ĩ bíbohōp be. ³ Dios ã yap yohatjidih jenah joinít, Diosdih teo wūhni Moisés ã chājatjidih eona,* Oveja Wūh ã chājatjidihbut wēi eona, nin pah ĩ niij ewep be: “Maá, meém chah wēpni caá. Ma chājatdih enna, jwĭ en wúhi bejna caá. Chah túini caá ma chājat. Meém nihat baác dih moón ĩ maáta chah maáh caá. Yoobópdih chājni caá.

⁴ Nihat cáacwã meemdíh úumnit, ‘Chah wēpni caá’, ĩ ni-ijbípna caá.* Meemjéh yéejat wihcanni caá. Nihat baác dih moón yoobópdih ma chājatdih enna, ma

* 14:20 Is 63.3; Lm 1.15; Jl 3.13; Ap 19.15

* 15:3 Ex 15.1-18

* 15:4 Jer

pebh juibnít, bódicha caj yoh ñajnit, meemdíh ï wēibipna caá”, ï niijíp be.*

⁵ Túttimah, jeáboó jwúb ennit, Dioíh muú jéc pāa lajnidih wā enep be. Pánih enna, caán muú díftna, Dios cáacwādih teo wáacat túut niijná, ā naóh daácni naaná ā ñuhat paihdih ā ñajat tólihdihbut wā enep be.* ⁶ Caán muudíh wā enechah, queét siete ángelwāboó yeejép-wādih ā pée peéh chājat túutnit pínah caán muú díftna jumnit, ï yoób bac jūwúp be, buca. Túi baabní yeh iigni yégueh chóona duonít, oro tōpjīh jōóh poómp yoób juí wái chéonit míic ï jumup be. ⁷ Páant ï bac jūwúchah, biíc dawá quíibna jumni ángelboó queét siete ángelwādih ï yoobó oro pamapnadih ā wūhup be. Caan pámap díftdih cáacwā ï yéejatdih Dios páantjeh jumni, búdí íjna, ā peéh chājat pínah túi yáoni ā jumup be. ⁸ Páant ā wūhuchahjeh, Dioíh muú díftna ā yeh iigát, ā wēpatbut jumna, tuu jeí ā jam peét bejep be. Pánihna, Dios ā wēpat búdí jumna, queét siete ángelwā ï peéh chājat pónih, tuu jeí muujéh ā jumuchah, ded biíc ā jéih waadcáp be.*

16

Dios cáacwādih ā peéh chājat jumni siete pamapna

¹ Túttimah, Dios áih muumánt ā wēp naóh bacanachah, wā joyóp be. Queét siete ángelwādih nin pah áí niíj naáwáp be: “Wā niijátji pahjeh, buu baácdih moondíh peéh chājat túut caá wā chājap. Pánihna, ñi bíbohni pamapna díftboó jumnidih ub bejnit, baácboó ñi puoh jéenabií”, ā niijíp be.

² Páant ā niijíchah joinít, biíc ángel ā bíbohni pamapdih ub bejnit, caán díftboó jumnidih baácboó ā puoh jéena

* 15:4 Sal 86.9 * 15:5 Ex 38.21 * 15:8 Ex 40.34; 1R 8.10-11; 2Cr 5.13-14; Is 6.4

bojop be. Páant ã pꝛoꝓ jéenanachah, Namoih cáacwã yeejép yaohna jumnit ī jumꝛap be. Queét áih wāt daonít míicjeh, caan páh jíghnidih ī pāpnidih wēinit ī jumꝛap be. Páant ī chājatji jíib, queétdih ã peéh chājachah, nihat íih bácahnadih dawá yahwítna ã jumꝛachah, queét tūbit yeejép ī tūbanap be.*

³ Páant ã pꝛoꝓ jéenaat túttimah, bíih ángel jwꝛh ã bíbohni pamap díftboó jumnidih búdí mꝛjboó ã pꝛoꝓ báaha bojop be. Páant ã pꝛoꝓ báahanachah, caan múj meépjuh ã jumꝛah bejep be. Wunniíh meép pah ã jíghop be. Páant yeejép meép ã jumꝛachah, caan mújboó jumnit nihat queejwá ī tái wun beedáh bejep be.

⁴ Chénewã ī pꝛoꝓ jéenaat túttimah, bíih ángel jwꝛh ã bíbohni pamap díftboó jumnidih nihat mꝛjnaboó, meo waócáhnadihbut ã pꝛoꝓ báahani ã chūúúp be. Páant ã chūúúchah, meép mꝛjna míicjeh ã túut nuám beedáh bejep be.* ⁵ Páant ã túut nuumúchah ennit, bíih ángel mꝛjnadih en daoní, nin pah áí niijíp be:

“Dios, meém yéejat wihcanni caá. Jon játih, buubut ma jumna caá. Pánihna, cáacwã yeejép ī chājachah enna, queétdih peéh chājna, meép mꝛjna chājat yoobópdih tigaá.

⁶ Namoihwāboó míihwādih maona, meép ī yohop be. Páant ī mawatji jíib, queétdih meépdihjeh ma babhbat túutat yoobópdih caá. Páant ma chājatdih tibeé queét ī náahap be”, ã niijíp be.

⁷ Páant ã niiját túttimah, Diosdih cáo wūhat naajéh ã wéhenachah, wā joyóp be. “Páant tigaá. Maá, meém chah wēpni caá. Yeeat wihcanni, yoobópdih tigaá ma peéh chājap be”, áí niijíp be.

* 16:2 Ex 9.10; Dt 28.35   * 16:4 Ex 7.17-21; Sal 78.44

⁸ Biíc peihcannit ĩ ɾuoh jéenaat túttimah, biíh ángel jwuh ã bíbohni pamap díitboó jumnidih yeodíh ã ɾuoh jáhanap be. Páant ã ɾuoh jáhanachah, cáacwãdih ã tehaat pínah niijná, Dios yeodíh tũbit ã chãhaat túutur be.

⁹ Pánihna, cáacwã tũbit wun tehna, Dios queétdih ã peéh chãjatdih jéihnit, caandíh yeejép ĩ jũihñur be. Yeejép yapna yuhna, ĩ yéejatdih jígahcan, ĩ noón cádahcap be. “Dios túini caá”, ĩ niíj wēi naóhcap be.

¹⁰ Chénena míic ĩ ɾuoh jéenaat túttimah, biíh ángel jwuh ã bíbohni pamap díitboó jumnidih Namo ã chúudur-boó ã ɾuoh jéenanap be. Páant ã ɾuoh jéenaat túttimah, ã maáh jumurboó ã durúáh bejep be.* Pánihna, queét yaoh jumnit, tũbit tubana, íih nuúcdih ĩ néeh chãacáp be. ¹¹ Dios queétdih ã yaoh chãjachah jéihna, caandíh yeejép ĩ jũihñur be. Queét tũbit tubana yuhna, yeejép yahwítina duoná yuhna, ĩ yeejép chãjatdih jígahcan, ĩ noón cádahcap be.

¹² Biícjĩh bóo téihya ángelwã ĩ ɾuoh jéenaat túttimah, biíh ángel jwuh ã bíbohni pamap díitboó jumnidih Éufrates wũt jumni mujna ã ɾuoh báahanap be. Páant ã ɾuoh báahanachah, caan múj ã jōpah bejep be, yeó aáb jũúwúpmant moón maáta íih cáacwã biícđih ĩ chúuhah pínah niijná.*

¹³ Túttimah, biíc peihcannit nemépwã bubúwã pah jígohnitdih wã enep be. Biíc Maí Duuniíh jacmant ã bac jũúwúp be. Biíh mujmant jũóhni Namoíh jacmant ã bac jũúwúp be. Biíh, “Dios naáwãtdih naóh yapani caá”, niíj yeeni baácmant jũóhni Namoíh jacmant ã bac jũúwúp be.

¹⁴ Queét biíc peihcannit nemépwã cáacwã ĩ jéih chãjca naáhdih chãj júutnit pínah ĩ jumur be. Nihat baácdih

* 16:10 Ex 10.21 * 16:12 Is 11.15

moón ĩ maáta ĩih cáacwādhbūt ĩ míc mawat tútup be. Páant ĩ míc mawat pínah yeó jáap Dios chah wēpni nihat cáacwādh wutni jumna, péé míc mawat yeó jáap ā jumchah, caandíh eníhcannitdih Dios ā yap yohbipna caá.

¹⁵ Caandíh wā enat pónih, nin pah Jesús jwuh ái niij naáwáp be: “**¡Ñi joyoó! Nuumní cáac ñi náhnichah, nuumúdh ā juibíat pah, weembát ñi náhnichah, wā dei be-
jipna caá. *Pánihna, yégueh duonít ĩ tíccat pah, táinidih chājnit, wā jwúb dei juibínachah, ñi tíccan niít. Páant wā dei juibíat pínahdih túi páinit, búdí ñi wēibipna caá**”, ā niijíp be.

¹⁶ Queét biíc peihcannit nemépwā nihat baácdih moón ĩ maátadh míc mawat tút niijná, ĩ yoób míc wácat tútup be. Hebreo wéheatjĭh “Armagedón”, wūt jumupboó ĩ míc wácat be.*

¹⁷ Seis ángelwā ĩ puoh jéenaat túttimah, caán péeni jwuh ā bíbohni pamap díftboó jumnidih johlit jumupboó ā puoh yohop be. Páant ā puhwachahjeh, áih muumánt Dios wēpép ái niijíp be: “¡Páant bóojeh tigaá, buca!” ā niijíp be. ¹⁸ Páant ā niijíchahjeh, um náah jumni yoobát énoh wedóat bícdih pūi, baác búdí ā méménap be.* Jon játih páant bóo pohba baác āpí mémécan jí. Wu caá chah baác méméat ā yoób jumup. ¹⁹ Páant ā baác méménachah, caán búdí tútchi, dúuc peét bejna, biíc peihcanni tútchina pah ā chāwáp be. Nihat biíh tútchinabūt ā boto jéen beedáh bejep be. Caán búdí tútchi, Babilonia wūt jumni tútchidih moón tūbit yeejép ĩ chājatjidih náhnina, búdí ijnit, Dios queédih búdí ā peéh chājap be.* ²⁰ Pánih baác

* 16:15 Mt 24.43-44; Lc 12.39-40; Ap 3.3 * 16:16 Jue 5.19; 2R 9.27; 23.29; 2Cr 35.22; Zac 12.11 * 16:18 Ap 8.5; 11.13,19 * 16:19 Is 51.17; Jer 25.15; Ap 14.10

méména, nihat quewana boto daab béj, jeenábut ã boto jéen beedáh bejep be. Pánihna, dedé jeé, quewabut ã noón wihcap be.* ²¹ Dahwani cámahni mah dahna cáacwādh ã bũug lájap be.* Caán cincuenta kilos pah bóo chodni dahna ã jumup be. Pánihna, queédih ã bũug lájachah, cáacwādh tubit ã peéh chājachah ennit, Diosdih yeejép ĩ jũihũup be.

17

Tubit yeejép chājat túutnih

¹ Túttimah, siete pamapnadh bíbohnit ángelwājeéh jumni wā pebh jūnít, nin pah weemdih ã niij naáwáp be: “Ma en jũúwú. Dawá mũjna chah chúudnih dawá cáacwādh tubit yeejép mi chājat túutat peéh, Dios ã peéh chājat pínadh meemdih wā júutbipna caá.* ² Nihat baácdih moón ĩ maátadh mi wutna caá. Queét maáta caántdh jepahnit, mijeeh ĩ yéej chājap be. Páant ĩ chājachah, nihat cáacwābut bíc yoobó ĩ yéej chājap be”, ã niijáp be.*

³ Páant ã niiját túttimah, Túini Espíritu ã wēpat weemdih búdí ã jumuchah, cáac wihcapboó ángel weemdih ã ub bejep be. ã ub juibínachah, dũuni Namojih yad wili mi chúuduchah, wā enep be. Caán Namo wā jwíh ennijuh mũntih ã jumup be. Caán siete waó jumni, diez mona jumni ã jumup be. Áih waonádh dawá wūt yee daácní ã jumuchah ennit, Dios búdí ã íjna caá.* ⁴ Caanjíh chúudnihboó maáta ĩ dũwát chóodih mi dũwúp be. Caán chóona chod dũuni, ñũnúp mac pah chítah jumni, dawá oro, búdí jíb jumni jeé tíbna, perlas wūt jumni tíbna

* 16:20 Ap 6.14

Is 23.17; Jer 51.7

* 16:21 Ex 9.23; Ap 11.19

* 17:3 Ap 13.1

* 17:1 Jer 51.13

* 17:2

biíc dih ī wid búudhni ã jum̃ap be. Oro pamapdihbut mi bíboh̃p be.* Caán pámap túi jígh̃ni jum̃na yuh̃na, caán diítboó búdí yeejép mi ch̃aj̃at ã jum̃ap be. ⁵ Caánt yeejép wili miíh̃ móot juúhdih mi wūt daácni ã jum̃ap be. Caan wútdih bita ī túi jéih̃can caá. Nin caá mi wūt: “BÚDÍ TÚTCHI BABILONIA WŪT JŪMNI TÚTCHI PAH CAÁ. NIHAT YÉEJ CH̃AJ̃ATDIH ÑINAHAT TÚTNIH, DIOSDIH NÁAHAT TÚTTCANNI H̃ CAÁ”, niíj daác búudh̃nih mi jum̃ap be. ⁶ Dawá Jesúh̃wādh̃ miíc maonit, íih̃ meép ī yohochah enna, máih̃nih pah búdí mi weñep be. Jesús̃dih ī cádahcat jíib caánt queétdih mi mawap be.

Caántdih ennit, weémboó wā en wúhi bejep be. ⁷ Páant wā en wúhi bejeh̃chah ennit, ángel weemdíh̃ nin pah ã niijíp be: “¿Dépanih̃ tigaá ma en wúhi bej? Ma jéih̃ca naáh̃ yad wilidih̃ mi ch̃úudni Namo siete waó jum̃ni, diez mona jum̃nidih̃but wā jéih̃yabipna caá. ⁸ Caán Namo játih̃ jum̃ni ã jum̃ap be. Oboh̃jeéhtih̃, buu ã wih̃ jwuh̃can caá. Túttimah, caán ñmah bóo íitmant jum̃ni ã bac jūóh̃bipna yuh̃ caá.* Páant ã bac jūúwát túttimah, iiguípna ã bejbipna caá. Nin baác ã jum̃at pínah̃ játih̃ Dios áih̃wā pínah̃ ī wútdih̃ áih̃ papélah̃ tólih̃dih̃ ã daacáp̃ jī.* Pánih̃na, ã daacca naáhwāboó caán Namo ã jwúub̃ jíghochah̃, ī en wúhi bejbipna caá.

⁹ “Buu wā naáwátdih̃ jéih̃h̃na, ñi túi joyoó. Namoih̃ siete waoná, siete jeená panih̃ni ã jum̃na caá. Caán siete jeenájih̃ caánt mi ch̃úud̃ap be. Caán siete jeená siete maátadih̃ mi wutnit ã jum̃na caá. ¹⁰ Cinco maáta ī maáh̃ jum̃atji jáantjeh̃ ã buudáh̃ bejep be. Bíih̃ queét túttimah, buu maáh̃ ã jum̃na caá. Bíih̃boó caán túttimah maáh̃ waadnít, bah̃nijeh̃ ã jum̃bipna caá. ¹¹ Namoboó játih̃

* 17:4 Jer 51.7 * 17:8 Dn 7.7; Ap 11.7 * 17:8 Sal 69.28; Ap 3.5; 13.8

jumni, buu wilcanni, queét siete maáta túttimah, jwúub jumna, maáh ã waadbípna caá. Caán siete maátajeéh jumni caá. Túttimah, iiguípna ã bejbipna caá.

¹²⁻¹³ “Namoíh mona, diez maáta panihnit ã jumna caá.* Dawá cáacwã ã chah maáta pínah ã jumna caá. Obohjeéhtih, queétboó maáta ã waad jwúhcan caá. Queét diez maáta biíc yoobó jenah joinít, Namoíhwã ã jumbipna caá. Pánihna, íih baácdih moón ã chah maáh Namodih ã waadábipna caá. ¹⁴ Queét diez maáta Namo biícdih bejnit, Oveja Wúúh ã ñíonit, caandíh cádahcannit biícdih ã jumupna, míic mawadih ã juibíipna caá. Páant ã míic mawachah yuhna, Oveja Wúúh áihwã biícdih queétboodíh ã yap yohbipna caá. Caán Oveja Wúúh nihat cáacwã ã maáta chah Maáh caá ã jumup. Pánih chah wēpni jumna, queétdíh ã yap yohbipna caá”, ángel ã niijíp be.*

¹⁵ Caanjéh muntih nin pah ã jwúub niijíp be: “Buu caánt yeejép chājnih dawá mujna chah chúudnih ded pah mi jumatdih wã naóhbipna caá. Caan mujna nin baácdih moón, dawá cáacwã ã jumat pah caá. ¹⁶ Caán Namoboó, diez maátajíh yeejép chājnihdih ã eníhcan níft. Pánihna, queétboó míih bií déedih, míih túini yéguehdihbut dúuc wái beedánachah, tíic náah jumnih mi chãobípna caá. Míih déepdihbut ã jeémpbipna caá. Páant ã jeémp judhndihbut ã cáo yoh beedábipna caá. ¹⁷ Dios yeejép chājnihdih yohat túut niijná, queét diez maátadih biíc yoobó ã jenah joyát túutur be, Namodih íih baácdih moón chah maáh ã jumat pínah niijná. Jon játih Dios ã niijátji pah ã yap beedéchahjeh, Namoboodíhbut ã yohbipna caá. ¹⁸ Caánt ma ennihji nin panihni mi jumna caá: Caánt Babilonia wút jumni bádi tútchi panihni caá. Caán tútchidih moón

* ^{17:12-13} Dn 7.24   * ^{17:14} Dt 10.17; Ap 19.16

nihat baácdih moondíh yeejép wətnit ĩ jumna caá”, ángel ã niijíp be.

18

Babilonia tútchi yohni ã jummat

¹ Túttimah, bíih ángel, Dios pebh jumni ã dei jūúwáchah, wā enep be. Búdí wēpni jumna, ã yeh iigát nihat baácboó ã túi baabáp be. ² Pánih dei jumínit, caán ángel tabit ã wēp niijíp be:

“¡Yohni caá buca! Wēpép Babilonia tútchidih moondíh Dios jáantjeh ã yoh beedánap be.* Buu dawá nemépwā, yeejép jwébehwā, cáacwā ĩ en iinít míicjeh ĩ jumna caá.*

³ Nihat baácdih moón, ĩ maáta bíicdih, caán tútchidih moón yeejép ĩ chājachah, ĩ en yacap be. Páant yeejép ĩ chājatdih en yacnit, Namodih wēinit, ĩ jepahap be. Queét nihat dawá bíí déedihbut ĩ en ñinahap be. Páant yeejép ĩ chājatji jíib Diosboó caán tútchidih moondíh ã yoh beedánap be”, ã niijíp be.*

⁴ Túttimah, jeámant Diosboó nin pah áí niijíp be:

“Wíihwāá, caán tútchidih moón bíicdih yéej chājcat túut niijná, ñi bac bejeé.* Ñi bac bejcah, queétdih wā peéh chājachah, yeebdíhbut ã chūúhbiipna caá.

⁵ ĩ yéej chājat caánt yeejép chājnih mi yéej chājatji pah, búdí yoobát ã jumna caá.* Pánihna, weémboó mi yéej chājatjidih wā quíib buudcán caá.

⁶ Pánih quíib buudcán, caántdih búdí wā peéh chājat túut-biipna caá. Cáacwādih yeejép mi chājat túutatji

---

* 18:2 Is 21.9; Jer 51.8; Ap 14.8 * 18:2 Is 13.21; Jer 50.39 * 18:3 Is 23.17; Jer 51.7 * 18:4 Is 48.20; Jer 50.8; 51.6,45 * 18:5 Gn 18.20-21; Jer 51.9

pah, caántboodíh yeejép yoobát wā peéh chājat tūutbipna caá.*

⁷ Caántboó ‘Weém maáh wili, túiníh caá. Éemp wunnih ĩ moh yéejat panihcan caá. Dedé yeejép yapat weemdíh ā wihcan níit’, mi níj jenah joyóp yuh be. Páant níj jenah joiná, búdí jíib jumnidih mi bíbohóp be. Páant búdí jíib jumnidih mi bíbohatji pah muntih, yeejép mi yapa naáh.

⁸ Páant mi níj jenah joyóchah yuhna, náhnicañjeh caántdih peéh chājat pínah ā jumnipna caá. Caánt tubúp chūúh, wun jūinít, nuugúpñihjeh mi wunbipna caá. Páant mi wunuchah, caántdih ĩ cáo yohbipna caá. Weém ñi Maáh Dios chah wēpni jumna, caántdih wā niját pah yoobópdiñ wā peéh chājat tūutbipna caá”, jeámant ái nijíp be.*

⁹ Pánihna, Dios caántdih peéh chājna, ā cáo yohochah, caán jeidíh ennit, nin baácdih moón ĩ maáta búdí ĩ jūibípna caá. Queét mijeéh yeejép chājnitji, caán tūtchi-boó túini bíí déedih jíib chājadiñ ĩpí jūibínap yuh be.

¹⁰ Páant búdí ā iiguíchah enna, queét maáta ĩh tūtchimant jumna, bíic yoobó peéh chājat pínahdih úumnit, ĩ en wúhi bejbipna caá. Caandíh en wúhi bejnit, nin pah ĩ nijbípna caá:

“Moh yéejni tūtchi caá, Babilonia. Con búdí tūtchi, chah wēpni tūtchi ā jumup yuh be. Obohjeéhtih, náhnicañ, con tūtchidih Dios ā peéh chājna caá”, ĩ nijbípna caá.*

¹¹ Nihat baácdih moón bíí dée jíib chāj jibnitboó, caán tūtchi ā buudúchah enna, bíí déedih jwúub jíib chāj wúhat pínah wihcat jéihnit, búdí ĩ jígahbipna caá.* ¹² Oro, plata,

* 18:6 Sal 28.4; 137.8; Jer 50.29

* 18:8 Is 47.7-9

* 18:10 Ez 26.16-17

* 18:11 Ez 27.31,36

búdí jíib jumni jeé tíbna, perlas wūt jumni tíbnadihbut ī jéih jíib chāj wūhcan niít. Biíh ī ʔb jūóhni túini yéguehna, maáta ī dʔwát jaihni yégueh chóona, seda wūt jumni túi itíni chóona, dʔuni yégueh chónadihbut jíib chājnit ī wihcan caá. Biíh ī ʔb jūóhni chej jumni máa nahna, marfil wūt jumnijīh ī chājnidih, búdí jíib jumni máajīh ī chājnidih, bronce wūt jumnijīh ī chājnidih, itahjīh ī chājnidih, mármol wūt jumni jeejīh ī chājnidihbut jíib chājnit ī wihcan caá. ¹³ Biíh ī ʔb jūóhni ī jeémát dih ī nʔñaat pínah canela wūt jumni, biíh ī jeémát dih ī nʔñaat pínahbut, chej jumni ī cáwat pínah, mirra wūt jumni chej jumni dahnadihbut jíib chājnit ī wihcan caá. Biíh ī ʔb jūóhni ī jeémát pínah jiwá iguúh mac, jeémát chājat yíi, trigo oj, caán tíbnadihbut jíib chājnit ī wihcan caá. Bitá jiwiwā, ovejawā, caballowā ī wáini pūtúni chóona bíicdihbut jíib chājnit ī wihcan caá. Queédih teo wūhnit pínahdih ī ʔb jūúwáchah yuhna, queédih jíib chājnit pínah ī wihcan caá. Pánihna, jíib chājnit pínah ī wihcah enna, queét ʔb jūóhnitjiboó búdí ī jígahbipna caá.* ¹⁴ Caán tátchidih moonjídih jūiná, nin pah ī niijbípna caá:

“¡Adé! Ī moh yéejna caá. Nihat ī oiniji ā bʔudáh bejep be. Nihat túini ī bíbohnijibut ā bʔudáh bejep be. Chéneji ā jwʔʔb wihcan niít”, ī niijbípna caá.

¹⁵ Queét caán tátchidih moondíh bíí dée jíib chāj wūhna, búdí ī jíib tewep yuh be. Pánihna, caán tátchidih yʔp mah ī en boj behbipna caá, “Jwiít dihbut peéh chājná”, niijná. Páant niij en űuhna, caán tátchidih búdí ī jígahbipna caá.* ¹⁶ Búdí jígahnit, nin pah ī niijbípna caá: “Moh yéejnit caá con búdí tátchidih moonjí. Queét caánt yeejép chājnih mi nihat pah túinidih ī bíbohóp yuh be. Caántboó túi jaihni, túi dʔuni yégueh

* 18:13 Ez 27.12–13.22

* 18:15 Ez 27.31,36

chóona, maáta ĩ d̥wát chóonadih mi d̥wúp yuh be. Oro, búdí jíib jumni jeé tíbna, perlas wūt jumni tíbnadihbat búudhni yégueh chóonadih mi d̥wúp yuh be. Páant mi nihat pah con tútchidih moón ĩ jumup yuh be.

¹⁷ Obohjeéhtih, náhnicaħjeh con tútchi ã buúdáħ bejep be”, ĩ niijbípna caá.

Nihat dahwani jááj chóonadih moón, ĩ maáta, queédih teo w̥hñit, bita búdí m̥jboó teo jibnitbat, caán tútchidih yuúp ĩ enbipna caá.* ¹⁸ Caanjíħ enna, caán tútchi ã iiguíchah ennit, nin pah ĩ níj ñaácipna caá: “Con tútchi nihat pah, biíħ tútchina ã wihcan caá”, ĩ niijbípna caá.*

¹⁹ Pánih búdí jígah j̥inít, nin pah ĩ niijbípna caá:

“¡Adé! Con tútchidih moonjí moh yéejnit caá. Túini tútchi yah jíí. Nihat jwiít dahwani jááj chóona b̥bohñit, búdí m̥jna jibnit, con tútchidih bóo bíí déejih jwí jíib tewep yuh be. Obohjeéhtih, biícmantjeh con tútchi ã buúđ beedáħ bejep be”, ĩ niijbípna caá.*

²⁰ Caán tútchidih Dios ã yohochah ennit, yeéb nihat, ángelwā, Jesúíhwā, áih túini doonádih naóħ jibnit, naóħ yapanit biícđih, búdí ñi weñeé.* Caán tútchidih moón yeebdíħ búdí yeejép ĩ chājat t̥utup be. Páant yeejép ĩ chājatji jíib Dios ã peéh chājna caá, buca”, ĩ niijbípna caá.

²¹ Túttimah, biíħ wēpép ángel búdí jee dáhdih ub ñaha bojnit, búdí m̥jna ã yoh báahanap be. Pánih yoh báahana, nin pah ã niijp be:

* 18:17 Is 23.14; Ez 27.26-30

* 18:18 Ez 27.32

* 18:19 Ez 27.30-34

* 18:20 Dt 32.43; Jer 51.48

“Nin jee dáh ã buúg báahat pah búdí Babilonia tútchi páantjeh buudní ã jumna caá.* Páant ã buudát túttimah, caán tútchidih chéneji ĩ encan níft.*

²² Caán tútchidih ĩ ewatji ã jwúub wihcan níft. Árpasdiĥ ĩ bíitatji, chíó nahnadiĥ ĩ póojatji, bíih póojat nahnadiĥbut ĩ póojatjibut ã wihcan níft.* Caán tútchidih teonitji ĩ jwúub teocan níft. Jeémát chājna, jeé júdujĥ ĩ úunat yáaatbut ã laiĥcan níft.

²³ Caán tútchi ã jwúub yeh iigcán níft. Téihya chéonit, ĩ wēi wéheatjibut ã jwúub laiĥcan níft.* Caán tútchidih moón bíí déedih jíib chāj jibnit bíih tútchinadiĥ moondíĥ ĩ en ñinahat túutap be. Pániĥ en ñinahat túutnit, Diosdiĥ ĩ náahcat pínah niijná, queétdih ĩ yééjanap be”, ángel ã niijp be.

²⁴ Caán tútchidih moón Dios naáwátdih naóĥ yapan-itdiĥ, bita áihwādiĥbut yeejép ĩt mao yohop tajĥ. Nihat bíih tútchidih moonbút Jesúíhwādiĥ ĩ mao yohatdiĥ ĩt en yacap tajĥ. Páant búdí meép ĩ yohatji jíib, Babilonia tútchidih moondíĥ Dios búdí ã peéĥ chāĥap be.*

19

¹ Babilonia tútchi ded pah ã yapat pínahdiĥ wā enat túttimah, jeámant dawá nin pah íí niij wēi ñaacáchah wā joyóp be:

¡Aleluya! Diosdiĥ búdí jwī wēi naóĥ jííĥ. Dios jwiítdih túi ubni caá. Nihat cáacwādiĥ wutni, chah wēpni caá. Pániĥna, caandíĥ búdí wēi naáwát caá náahap.

² Yeecan, yoobópdih peéĥ chājni caá. Yeejép chājnihdiĥ en yacnit, nin baácdih moón yeejép ĩ chāĥap be. Pániĥna, caántboodíĥ Dios búdí ã peéĥ chāĥap be.

---

* 18:21 Jer 51.63-64 * 18:21 Ez 26.21 * 18:22 Is 24.8; Ez 26.13 * 18:23 Jer 7.34; 25.10 * 18:24 Jer 51.49

Áihwãdih mi mao yohat jíibbut, búdí ã peéh chãjap be”, íí niijíp be.*

³ Túttimah, nin pah í jwúub niij wēi ñaacáchah, wã joyóp be:

“¡Aleluya! Diosdih jwí túi wēi naóh jííh. Caán yeejép búdí tútchi íig beední jumna, chéneji ã jwúub jígohcan níit”, íí niijíp be.*

⁴ Queét veinticuatro maáta, chéneha míic dawá quíibna jumnit ángelwã bíicdih bódicha caj yoh ñajnit, nin pah jwí Maáh Diosdih í niij wēi ñaacáp be: “¡Páant tigaál ¡Aleluya!” í niijíp be. ⁵ Túttimah, Maáh pebh ñuhni nin pah áí niijíp be:

“Jwí Maáh Diosdih ñi weñeé. Nihat caandíh teo wũhnit, oboh jumnit, maátabut, nihat yeéb áihwã ñi túi weñeé”, ã niijíp be.*

Oveja Wũúh téihya chéona, ã numah jeémát

⁶ Túttimah, dawá cáacwã í wēi naáwáchah, wã joyóp be. Búdí dóo, énoh ã yáaat pah bóo áí yáanap be.*

“¡Aleluya! Diosdih búdí jwí wēi naóh jííh. Bũũ jwí Maáh yoobát caá ã jumap. Pánihna, jwí Maáh chah wēpnidih jwí wēi naóh jííh.*

⁷ Bũũ Oveja Wũúh téihya chéwat túut caá ã chãjap. Æ téihya chéonih pínah wili, túi míic ámoh péanah mi páina caá.

⁸ Túi baabní yégueh quei wíhcanni chóodih Dios caántdih ã wũhup be. Caán túi baabní yégueh Dioíhwã í túi chãjatdih ã júutna caá. Pánihna, í téihya chéwat yeó jáap ã jumuchah, jwiit jwí wēi jííh”, íí niijíp be.*

* 19:2 Dt 32.43; 2R 9.7 * 19:3 Is 34.10 * 19:5 Sal 115.13 * 19:6 Ez

1.24 * 19:6 Sal 93.1; 97.1; 99.1 * 19:8 Ef 5.23-32; Ap 7.14

⁹ Páant ĩ niĳ wēi naáwát túttimah, caán ángel nin pah weemdĭh ã jwúub niĳíp be: “Nindih ma daacá: ‘Oveja Wúúh téihya chéona, ã numah jeémátdih* Dios ã did bojnitboó, túi wēnit caá’, ma niĳ daacá”, ã niĳíp be. Páant niĳnáĳeh tih, nin pah ã jwúub ñúún niĳíp be: “Túi yoobópdih tibeé wã naáwát. Dios weemdĭh ã naáwát túutur be”, ã niĳíp be.

¹⁰ Páant ã niĳíĳchah joinít, caan pébh bódicha caj yoh ñajnit, caandĭh weñat túut wã chãĳap yuh be. Obohjeéhtih, páant wã chãĳachah ennit, weemdĭh nin pah ã niĳíp be: “Páant ma chãĳca boĳoó. Meém ma niĳat pah weembát Diosdih teo wũhni mun tigaá. Ma déewã Jesúh wã, niĳat áih túini doonádih cádahcannit ĩ niĳat pah weembát Diosdih teo wũhni mun tigaá. Diosdihĳeh bódicha caj yoh ñajnit, weñat caá náahap”, ã niĳíp be. Niĳat Dios naáwát dih naóh yapanitboó Túini Espírĳtu ã wēpatĳĳh Jesúh túini doonádih jwĭ naóhna caá. Pániĳna, jwĭt niĳat caandĭh teo wũhniĳt míĳĳeh caá.

Baabní caballoĳih chũudni

¹¹ Túttimah, Dios ã jumurboó ĳec pãa laĳni pah ã jumuchah, wã enep be.* Caánboó baabní cabalodih wã enep be. Caanjĳh chũudni “Yeecanni, yoobópdih chãĳni”, ã wũt jumur be. Caandĭh enĳhcannitdih míĳ maonit, yoobópdih peéh chãĳni caá.* ¹² Áih quíĳbna tũũ õopat panih ĳĳgohni be.* Áih wao dáhdih maáta ĩ dũwát ĳũdũnadih dawá ã dũwúp be. Bíĳh wũtbut ã dũwúp be. Caán wũtdih caanjéh ã ĳéihyep be. Bitã ĩ ĳéihcap be. ¹³ Áih yégueh, búdí meép chũúhni chóodih ã dũwúp be. Caanjéh yũhna, bíĳh wũt jumna, “Dios ã ĳenah ĳoyát dih naóhni”, ã

* 19:9 Mt 22.2-3

* 19:11 Ez 1.1

* 19:11 Sal 96.13; Is 11.4

* 19:12

wūt jumup be.* ¹⁴ Áih soldadowā jeámant moón caandih ĩ péenap be. Baabní caballowājih chúudnit, túi quei wíhcanni baabní yégueh chónadih duonít míc ĩ jumup be. ¹⁵ Chénaboó jaco jumni íbat naadih ā chāác tewep be. Caán naá nin baácdih moondih ā yap yohat pínah naá ā jumup be. Ā wēpatjih ā wutuchah, biíc caandih ā jéih yap yohcan níft.* Dios chah wēpni nin baácdih moón tūbit ĩ yéej chājatjidih búdí ā íjna caá. Páant ā íjichah, caballojih chúudniboó queétdih búdí ā peéh chājbirna caá.* ¹⁶ Áih yégueh chóo mújih áih biíh wūt daácsi ā jumup be, nihat ĩ jéih enat pínah niijná. “NIHAT CÁACWĀ ĩ MAÁTA CHAH WĒPNI MAÁH CAÁ”, ā niij daácsi ā jumup be.*

Namodih ā yap yohat

¹⁷ Túttimah, yeojih ñuhni ángeldih wā enep be. Nihat jóopwādh nin pah ā niij ej wáacap be: “Míc wáacnit, Dios ā wāhni jeémátdih ñi jeémp jūúwú. ¹⁸ Nihat baácdih moón Diosdih yap yohnitjih bácahdih jeémát túut niijná, ñi míc wáac jūúwú. ĩ maáta, soldadowā ĩ maáta, chah wēpni, caballowā, queétjih chúudnit, nihat bita, queétdih teo wāhni, teo wāhcannit, oboh jumnitbut, queét nihatih bácahdih jeémát túut niijná, ñi pái jūúwú”, jóopwādh ángel ā niijp be.*

¹⁹ Túttimah, Namodih, nin baácdih moón chah maáta, íh soldadowā biícdih míc wáacnit, míc mawadh ĩ bejchah, wā enep be. Pánihna, baabní caballojih chúudni, áih soldadowā biícdih ĩ jumupna Namowā míc mawadh ĩ juibínap be. ²⁰ Páant ĩ míc mawachah, baabní caballojih chúudniboó Namodih yap yohni, ā tewep be. Biíh Namó,

* 19:13 Jn 1.1,14 * 19:15 Sal 2.9 * 19:15 Is 63.3; Lm 1.15; Jl 3.13; Ap 14.20 * 19:16 Dt 10.17; Ap 17.14 * 19:18 Ez 39.17-20

“Dios naáwátdih naóh yapani caá”, niíj yeenidihbut yap yohnit, ã tewep be. Caán yeeniboó jwíh jũóhni Namodih nihát cáacwã ĩ táí jenah joyát pínah niijná, cáacwã ĩ jéih chãjca naáhdih dawá chãj júttni ã jumup be. Caán ã júttnatjĩh Namofĩh wũt duonítđih, áih pãpnidih wëinitdihbut ã yeenap be.* Queét chénewãdih yap yohnit ã chéwat túttimah, queét báadhnitdihjeh iiguípna ã yohop be. Caán iiguípboó búdí mũj pah bóo, tũbit yeejép chej jumni, iíg dũbcapboó ã jumup be. ²¹ Bitã ĩjééh jumnitjidih baabní caballojih chúudniboó ã chãác teoni íibat naajĩh ã mawap be. Páant ã mawat túttimah, queét jóopwãboó ĩih bácahjidih jeémpnit, búdí ĩ wud jumup be.

20

Mil jópchi Jesucristo áihwãjeéh ã maáh jummat

¹ Túttimah, biĩh ángel jeámant ã dei jũúwáchah, wã enep be. Numah bóo ítdih bóo llavedih, búdí ĩtah tõpdihbut ã bíbohóp be. ² Pãnih dei jũnit, Maí Duunidih ã tewep be. Caán Maí Duuni jon jãtih bóo maí chóo duoníjĩ, nemépwã ĩ maáh, Satanás wũt jumni ã jumup be.* Caandĩh teonit, mil jópchi pohba yeejép ã chãjcat pínah niijná, ã ub dei jũóhni ĩtah tõpjĩh ã chéwep be. ³ Pãnih chéó péanit, ã bac jũóhni ĩtboojéh mũntih yohnit, ã nemep be, baácdih moondĩh mil jópchi pohba ã yecat pínah niijná. Mil jópchi túttimah, caandĩh ã jwũub bacabipna caá, daocãnni yeó jáap ã jum jwũhat pínah niijná.

⁴ Túttimah, dawá maáta chúudnitdih wã enep be. Cáacwã ĩ yéejatji jíib, ĩ peéh chãjat pínah wëpatdih queét maátadih Cristoboó átát wũhup tabe.* Bitadihbut wã

* 19:20 Ap 13.1-18   * 20:2 Gn 3.1   * 20:4 Dn 7.9,22,27; Mt 19.28; Lc 22.30

enep be. Queétboó Jesúh tání doonádih, Dios naáwát-dihbut ĩ naáwátji jíib waó bóod yohnitji jwúub boonit ĩ jumup be.* Namodih, áih pāpnidihbut, bódicha caj yoh ñaj wēicannit, íih móot juúhnadih íih téihyanadihbut, áih wūtdih ĩ daacát túutcap be.* Bitá queétdih ĩ mao yohat túttimah, ĩ jwúub boo pud jūúwáp be, páant muntih. Pánih jwúub boo pud jūúwát túttimah, queét mil jópchi Cristo biícđih maáta ā jumat túutup be. ⁵ Cristoíhwā ĩ maonitji, wūnnitjibut, ĩ jwíih boo pud jūúwáp be. Obo-hjeéhtih, bitá wūnnitjiboó ĩ boo pud jūóh jwuhcap be. Jesúhwhā mil jópchi maáta ĩ jumat túttimah, queét jwuh ĩ boo pud jūóhbična caá. ⁶ Pánihna, ā jwíih boonitboó yéejat wihcannit búdí wēinit ĩ jumup be. Queét iiguípna bejcan, ĩ jwúub wūncan níit. Diosđih, Cristodihbut wēi úubh wūhñit jumna, ājeéh ĩ wutbična caá.*

Cristo nemépwā ĩ maáhdih ā yap yohat

⁷ Mil jópchi túttimah, Satanásđih, numah bóo íitboó Dios ā chéo yohat túutniji jwúub wātni ā jumbična caá. ⁸ Pánih bacniji nin baácđih moondíh ā jwúub yeebična caá. Gog wūt jumnitđih, Magog wūt jumnitđihbut ā yeebična caá.* Pánihna, queét ā yeeatđih joinít, míic mawadih bejat túut niijná, íih soldadowāđih ĩ míic wáacbična caá. Queét soldadowā óon ā dawát pah ĩ jumbična caá.

⁹ Nin baácđih bej peétnit, Dioíhwā ā oinit ĩ jumupna ĩ ñuh púud bejbična caá. Páant ĩ ñuh púud bejchah, Dios jeámant iigát wahnit, queétdih ā cáo beedábična caá. ¹⁰ Páant ā cáwat túttimah, queétdih yeeni nemépwā ĩ maáhdih iiguípna ā yohbična caá. Namodih, “Dios

* 20:4 Ap 6.9

* 20:4 Ap 13.16-17; 14.9

* 20:6 Ap 1.6; 5.10

* 20:8

Ez 38.2,9,15

naawátdih naóh yapani caá”, niíj yeenidihbut ã yohopji-boo múntih ĩ maáh Satanásdihbut ã yohbipna caá. Caán iigát búdí muj pah bóo, tubit yeejép chej jumni, íg dub-capboó ã jumap be. Caanjíh páantjeh yeejép ĩ tubabipna caá.

Dios caandíh jepahcannitjidih ã yoób peéh chājat

¹¹ Túttimah, túi baabní búdí chúudatdih Dios ã chúuduchah, wã enep be. Nin baác, jeábut buudná, ã jígochap be, b̄ca. ¹²⁻¹³ Oboh jumnitji, ĩ maátabut wunnitji jwúb boonit, Maáh pebh ĩ ñuhuchah, wã enep be. Búdí mujboó buudníjti, baácboó buudníjibut boo pud jāóhñit queét ñuhñit ĩ jumap be. Caanjíh ĩ ñuhuchah, caán Maáhboó ã daácniji papélah tólihnadih ã watap be. Caán tólihna cáacwã ded pah ĩ chājatjidih átát daácji taga. Túttimah, bíih tólihdihbut ã watap be. Caán tólihboó Jesúsdih jepahnitjiíh wātnadih ã daácni ã jumap be.* Pánihna, caán tólihnamant en péanit, ded pah ĩ chājatji jíib ã peéh chājap be.* ¹⁴⁻¹⁵ Pánihna, Dios áihwādih ã wāt daácni tólihboó det íih wūt wihcannitdih peéh chājnit, iiguípna ã yohop be. Páant iiguípna ã yohnitboó jwúb wunnit panihñit ĩ jumap be. Pánihat túttimah, chéneji jwúb wunat ã wihcan níit, b̄ca.*

21

Jáap jeá, jáap baácbut

¹ Túttimah, jáap jeá, jáap baácđihbut wã enep be.* Jwíih jumni jeá, baác, búdí mujbut átát buudáh bejep be. Páant ã buudáchah, nihat yéejatbut átát buudáh bejep be.

* 20:12-13 Sal 69.28; Ap 3.5 * 20:12-13 Dn 7.9-10 * 20:14-15 Mt 25.41; Ap 2.11; 21.8 * 21:1 Is 65.17; 66.22; 2P 3.13

² Weém, Juan, Jáap Jerusalén Dios pebhmant ã dei jũúwúchah, wã enep be.* Téihya chéonih pínah túini yégueh ðuonít, mi áa pínahdih jwãáádih jũúwát dée pah túi jígohni ã jum̃ap be.* ³ Caandíh wã enechah, Maáh ã chúudupmant nin pah áí níj wēp naáwáp be: “Ñi eneé. Bũu jwũh caá Dios cáacwãjeéh jumna caá ã chãjap, bũca. ĩjeéh jumna, áihwã yoobát ĩ jumũchah, caanjéh ĩ Maáh ã jum̃bipna caá.* ⁴ Queédih ã weñanachah, jígahatbut ã wihcan níft. Yéejat wihcah, tũatbut wihcah, ĩ jwũub wũncan níft. Tũba juñát wihcah, wũn juñátbut ã wihcan níft. Nihat jon játih yeejép ã jum̃atji ã bũudáh bejep be”, ã niijíp be.*

⁵ Túttimah, caán chúudni nin pah ã jwũub niijíp be: “Ñi eneé. Nihatdih jáap mícjeh wã chãjna caá”, ã niijíp be. Páant niijnít, nin pah weemdíh ã jwũub niijíp be: “Bũatéh wã niiját túi yoobópdih jumna, wã niijátji pahjeh bíic yoobó ã yap̃bipna caá. Páant wã niijátjidih joinít, ma daacá”, ã niijíp be.

⁶ Túttimah, nin pah ã jwũub niijíp be, páant mũntih: “Páant bóojeh tigaá. Weém biíhmah jumni caá. Nihat wã chãjnidih Maáh jumna, caandíh wã jwũub yohat túttimah páantjeh wã jum̃bipna caá. Det taca joótnit, mahdih ĩ babhbíhichah, túini mahdih jíib náahcanjeh, queédih wã wũhbipna caá. Caán mahdih babhnitboó jwũub wũncan, páantjeh wãjeéh ĩ jum̃bipna caá.* ⁷ Det yeejépdih yap̃ yohnitdih nin pah wã túi chãjbipna caá: Jáap baácboó jumna, búdí ĩ wēibipna caá. Pánihna, weém íih Dios yoobát wã jumũchah, queétboó wã weh ĩ jum̃bipna caá.*

* 21:2 Is 52.1; Gá 4.26; Ap 3.12   * 21:2 Is 61.10; Ap 19.7-8   * 21:3 Lv

26.11,12; Ez 37.27   * 21:4 Is 25.8; 35.10; 65.19; Ap 7.17   * 21:6 Is 55.1; Jn

4.10,14; 7.37   * 21:7 2S 7.14; Sal 89.26-27

⁸ Obohjeéhtih, det úumna, weemdíh cádahnit, weemdíh náahcannit, yeejép chājnit, cáacwādh mao yohnit, ī weha mána nihcannitjīh yéej chājnit, jióhnit, ī pāpnidih wēinit, nihat yeenit yuh buca iiguípna ī bejbipna caá. Caán iiguípboó búdí muj pah bóo, tubit yeejép chej jumni, íg dūbcapboó caá. Caanná bejna, jwúub wunat pah ī bejna caá”, ā niijíp be.*

Jáap Jerusalén

⁹ Túttimah, biíc ángel, siete pamapna bíbohnit ā peéh chājat túutnit ángelwājeéh jumni, wā pebh ā juyúp be.* Pánih junít, nin pah weemdíh ā niijíp be: “Ma en jūúwá. Oveja Wūúh ā jáap áa jumnihdih meemdíh wā júutbipna caá”, ā niijíp be. ¹⁰ Pánihna, Túini Espíritu jap bóo jeejína weemdíh ā numah púuh laab béjep be. Páant ā numah púuh laáb juibínachah, japmant Dioíh tátchi, Jáap Jerusalén, ā dei jūúwúchah, weemdíh ā júutup be.* Nin pah caán tátchi ā jigohop be: ¹¹ Dios ā yeh iigátjīh túi yeh iigní tátchi ā jumup be. Búdí jíib jumni jeé túi jélepni, ítah naadíh jwī túi en yabaca bojat pah, caán tátchi ā jumup be. ¹² Caán tátchi yehmant wáihyat júdu, búdí wúupni jap bóo yoobát ā jumup be. Caán wáihyat júdudih doce jécna ā jumup be. Caan jécna jummat pah biquína ángelwā ī wapap be. Caan jécna jummat pah Israel juimená doce poómp íih wūtna daácní ā jumup be. ¹³ Yeó aáb jūúwúpmant biíc peihcanni jécna ā jumup be. Yeó dei bejepboobút biíc peihcanni jécna ā jumup be. Nin chóop yapatboobút biíc peihcanni jécna ā jumup be. Biíh chóop yapatboobút biíc peihcanni jécna ā jumup be.* ¹⁴ Caán wáihyat júdu, doce jee dáhnajih ā lajap be. Caán jeé jummat pah Oveja Wūúh

* 21:8 Mt 25.41; Ap 2.11; 20.14 * 21:9 Ap 16.1 * 21:10 Ez 40.2 * 21:13 Ez 48.30-35

jwiít doce ã naáwát túutnitji, jwíih wãtna daádni ã jumup be.*

¹⁵ Weemdíh naóhni ángel ã jenah enat pínah oro nahdíh ã bíbohop be. Caán tútchidih, wáihyat júdu, jécnadihbut jenah enat túut ã chãjap be.* ¹⁶ Pánihna, caán tútchi áih maatát, áih japat, áih bawábut, nihat biíc yoobó míic ã jumup be. Caán ángel ã bíbohni jenah enat nahjíl caán tútchidih ã jenah enechah, doce estadio ĩ niijní, dos mil doscientos kilómetros maátni ã jumup be. ¹⁷ Caandíh jenah en péanit, caán wáihyat júdu ã wúupatdih ã jenah enep be. Ciento cuarenta y cuatro codos ĩ niijní, sesenta y cinco metros wúupni júdu ã jumup be. Jwiít cáacwã jwí jenah enat pah, caán ángel jenah enna ã chãjap be.

¹⁸ Caán wáihyat júdu túi jélepni jeejíl ã chãjni júdu ã jumup be. Caán tútchiboó, orojíl ã chãjni tútchi ã jumup be. Caán oro quei wíhcanni túi en yabacaat ã jumup be. ¹⁹ Caán wáihyat júdu lajni doce jee dáhna nihat mácah chítah jumni búdí jíib jumni ã jumup be. Jwíih jumni jaspe wút jumni jeé ã jumup be. Caán túttimah zafiro, ágata wút jumni jeé ã jumup be. Caán biíc peihcanni jeé túttimah, esmeralda, ²⁰ ónice, cornalina wút jumni jeé ã jumup be. Caán seis jeé túttimah, crisólito, berilo, topacio wút jumni jeé ã jumup be. Caán nueve jeé túttimah, crisoprosa, jacinto, amatista wút jumni jeé ã jumup be. ²¹ Caán doce jécna perla wút jumni jécna ã jumup be. Caan jécna yoobó biíc perla dahjeh ã jumup be. Caán tútchidih bóo búdí namá quei wíhcanni túi en yabacaat oro namájeh ã jumup be.*

²² Caán tútchidih Dioíh mæudíh wã en bidip yup be. Obohjeéhtih, ã wihcan be. Caán tútchidih nihat pebhboó jwí Maáh Dios chah wëpni, Oveja Wúúhbut ĩ jumup

* 21:14 Ef 2.20

* 21:15 Ez 40.3

* 21:21 Is 54.11-12

be. Pánihna, nihat caán tútchi Dioíh muú yoobát be. ²³ Dios, Oveja Wūúh bícdih ĩ yeh iigátjĭh caán tútchi ā túi baabáp be. Pánihna, yeodíh widhdihbut ā náahcap be.* ²⁴ Nihat nin baácdih moonjí Dios ā yeh baabátna jumna, yoobópdih ĩ túi jéihbipna caá.* Nihat baácdih moón ĩ maáta caán tútchina juibínit, nin pah Diosdih ĩ niíj wēi naóhbipna caá: “Jáantjeh wíih cáacwā weemdíh búdí ĩ weñep be. Pánihna, buu meemdíh jwuh wā numah wēibipna caá”, ĩ niijbípna caá. ²⁵ Caán tútchidih bóo jęcna pāa lajni ā jumvipna caá. Caanná dupúat wihcan, caan jęcnadih nemat ā wihcan niít. ²⁶ Nihat cáacwā Diosdih nin pah ĩ niíj wēi naóhbipna caá: “Meém chah túini, chah wēpni ma jumuchah, meemdíh nihat weñat caá náahap”, ĩ niijbípna caá.* ²⁷ Yeejépbodíh caán tútchina ĩ ub bejcan niít.* Ded yéej chājnit, yeenitbut, caán tútchina ĩ jéih waadcán niít. Oveja Wūúh ā bíbohni papélah tólihboó ĩ wūtnadih daácnitjeh caán tútchina ĩ waadbípna caá.

22

¹ Túttimah, báadhdani mujdih caán ángel weemdíh ā júutup be. Caan múj túi muj mac baabní,* Dios, Oveja Wūúhbut ĩ chúdupmant noój jááj jūóhni ā jumup be. ² Caán tútchidih bóo búdí namá tac yoób ā noój jáajánap be. Caan múj jwéejdih chénat pah buwá báadhdát túutni máa nahna ā lajap be.* Caan náhna widh jumát pah quehna, bíc jópchidih doce láa ā quehep be. Caan náh núonabut cáacwā ĩ boocat pínah ā jumup be. ³ Caán tútchiboó “Caán ā táican caá”, Dios ā niijní ā wihcan niít.* Caán tútchidih Dios, Oveja Wūúh bícdih ĩ chúdat ā

* 21:23 Is 60.19-20; Jn 8.12   * 21:24 Is 60.3   * 21:26 Is 60.11   * 21:27 Is 52.1; Ez 44.9   * 22:1 Ez 47.1,12; Zac 14.8   * 22:2 Gn 2.9   * 22:3 Gn 3.17

jumbipna caá. Pánihna, nihat caán tútchidih moón queét pebh bódicha caj yoh ñajnit, búdí ĩ wēibipna caá. ⁴ Queét Diosdih ĩ míic jwāáh enbipna caá.* Ĩlih móot juúhñadih áih wūt daácnit ĩ jumbipna caá. ⁵ Caanná ðurúát ā wihcah, jiiát dih ĩ náahcan niít. Jwĩ Maáh Dios ā yeh iigátjeh ā jumuchah, yeó ā yeh iigát dihbut ĩ náahcan niít.* Caán tútchidih moón páantjeh maáta ĩ jumbipna caá.*

Jesucristo nin baácboó ā jwúub dei jūúwát pínah bahni-jeh ā jūdhdát

⁶ Túttimah, caán ángel weemdíh nin pah ā niij naáwáp be páant muntih: “Dios nihat nin ā naáwát yoobópdih caá. Ā niijátji biíc yoobó ā yapbipna caá. Jwĩ Maáh Dios ā naáwát dih naóh yapanit dih jéihyani caá. Pánihna, caánboó buu láa áih ángeldih ā wahap be, caandíh teo wūhñit dih túttimah ded pah yapat pínahdih ā jéihyaat pínah niijná”, ā niijíp be.

⁷ Túttimah, Jesús jwuh nin pah ā niijíchah, wā joyóp be: “**ĩÑi joyoó! Wā jwúub** dei bejat pínah bahni-jeh ā jūdhdna caá. Det nin tólihboó ā daacát dih túi jenah joí jepahnit, wēinit ĩ jumbipna caá”, ā niijíp be.

⁸ Weém, Juan, nin nihat wā daácnidih ennit, wā joyóp be. Caandíh joinít, wā enat túttimah, weemdíh júutni ángel pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh weñat túut wā chājap yuh be. ⁹ Páant wā chājachah enna, nin pah weemdíh ā niijíp be: “Páant ma chājca bojoó. Meém ma nihat pah, weembút Diosdih teo wūhni mun tigaá. Ma déewā Dios naáwát dih naóh yapanit, nihat cáacwā nin tólihdih bóo wutat dih jepahnitbut ĩ jumát pah weembút biíc yoobó Diosdih teo wūhni caá. Pánihna, Dios pebh

* 22:4 Sal 17.15; Mt 5.8; 1Jn 3.2
7.18

* 22:5 Is 60.19; Ap 21.23

* 22:5 Dn

bódicha caj yoh ñajnit, caánboodíh caá weñat náahap”, ã niijíp be.

¹⁰ Páant niij péanit, nin pah ã jwúub niij naáwáp be: “Ma daácní tólih ded pah ã yapat pínahdíh Dios ã naáwáp be. Páant ã yapat pínah bahni ã jüdhdüchah, caán tólih ã naáwátdíh ma jweéhca bojoó. ¹¹ Caán láa wã naáwátji pah ã yapachah, det yéejnit páantjeh í yéej chäj dáhwa naáh. Obohjeéhtih, det Dioíhwã túi chäjnit, í túi chäj cádahca bojo naáh”, ã niijíp be.*

¹² Páant ã niiját túttimah, Jesúsboó nin pah ã jwúub niijíp be: “**¡Ñi joyoó! Wã jwúub** dei bejat pínah bahnijeh ã jüdhná caá. Nihat cáacwādih ded pah í chäjatji jíib wã wühat pínahdíh üb dei bejat túut caá wã chäjap. Pánihna, wíihwã, táinidih ñi chäjatji jíib, yeebdíh wã túi chäjbiipna caá. Obohjeéhtih, weemdíh jepahcannitjidih wã peéh chäjbiipna caá.* ¹³ **Weém bíihmah jumni** caá. Nihat wã chäjnidih Maáh jumna, caandíh wã jwúub yohat túttimah páantjeh wã jumbiipna caá”, * Jesús ã niijíp be.

¹⁴ Det quei wíhcanni yégueh dñonít panihnit yéej chäjatdíh cádahnit, ma enni tútchina í jéih waadbípna caá. Caán tútchidih bóo báadhdat túutni máa nah quehedih í jeémpbiipna caá. Pánih jumnit, búdí í wēibipna caá.*

¹⁵ Obohjeéhtih, det yeejépwã, jióhñit, í weha mána nihcannitjih yéej chäjnit, cáacwādih mao yohñit, pāpnidih wēinit, yeenit yuh buca, caán tútchina í waadcán niít.

¹⁶ “**Weém, Jesús, yeéb wíihwādih ã naáwát pínah niijná wíih ángeldih wã wahap be. Weém maáh David jumna**, daaat cúí panihnibut wã jumna caá”, Jesús ã niijíp be.*

---

* 22:11 Dn 12.10   * 22:12 Jer 17.10   * 22:13 Is 41.4; 44.6; 48.12; Ap 1.8,17; 2.8   * 22:14 Gn 2.9; 3.22   * 22:16 Is 11.1,10

¹⁷ Túini Espíritu “Ma jwúub dei jũúwú”, Jesúsdiñ ã niijná caá. Jesúhwa ã téihya chéonih panihnitbut, “Ma jwúub dei jũúwú”, ã niijná caá. Nihat nin wã daacát dih joinítbut “Ma jwúub dei jũúwú”, Jesúsdiñ ã niijí naáh. Taca joótnit, mahdih ã babhbat pah, Jesúsdiñ ã jepaha naáh. Caán mah, báadhdat túutni mah ã jumna caá. Pánihna, Jesúsdiñ jepahnitdih jíib náahcanjeh, jeáboó ãjeéh páantjeh ã jummat túutbipna caá.*

¹⁸ Weém, Juan, nin tólihboó wã daacát dih joinít dih nin pah wã wēp naóhna caá: Det nin bohéát dih biñ bohéátjñh wid naóhna, Diosdih ã yap yohna caá. Páant ã yap yohochah ennit, nihat nin tólihdih ã niiját pahjeh muntih queétdihbut ã peéh chãjbipna caá. ¹⁹ Nin tólihboó daacát dih biquína naáwát dih náahcan, ã wio yohat pah, Diosdih ã yap yohna caá. Páant ã yap yohochah enna, báadhdat túutni máa nah quehedih jeémát túutcan, áih túini tútchinabut ã waadát túutcan niít. Caan náhdih, caán tútchidihbut nin tólihdih wã daacáp be.*

²⁰ Nihat nin tólihdih bóo naóhni, Jesús, nin pah ã niijná caá: **“Páant tigaá. Wã jwúub dei bejat pínah bahnijeh caá ã jũhdũp”**, ã niijná caá.

Páant tíí ã jumna nah. Maá Jesús, ma jwúub dei jũúwú.

²¹ Jwĩ Maáh Jesús yeebdíh oinit, ã teo wáaca naáh, yeéb áihwã ñi túi jummat pínah niijná. Páant tíí ã jumna nah.

Páant bóojeh tigaá wã daacát.

Juan

---

* 22:17 Is 55.1; Jn 4.10,14; 7.37

* 22:19 Dt 4.2; 12.32

Dios ã jáap naáwát tólih New Testament in Cacua

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cacua

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cacua

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06
